

Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
YVES BOT
esitatud 11. detsembril 2012¹

Liidetud kohtuasjad C-274/11 ja C-295/11

**Hispaania Kuningriik (C-274/11),
Itaalia Vabariik (C-295/11)
versus**

Euroopa Liidu Nõukogu

Tühistamishagi — ELL artikli 20 ja ELTL artikli 329 alusel loa andmine tõhustatud koostööks eesmärgiga luua „ühtne patent” — Tühistamishagi, mis on esitatud pädevuse puudumise, võimu kuritarvitamise ja aluslepingute rikkumise tõttu — Euroopa intellektuaalomandi õiguste loomine — ELTL artikkel 118 — Ainupädevus või jagatud pädevus

1. Oma hagiavalduses paluvad Hispaania Kuningriik (kohtuasi C-274/11) ja Itaalia Vabariik (kohtuasi C-295/11) tühistada nõukogu 10. märtsi 2011. aasta otsuse 2011/167/EL, millega antakse luba tõhustatud koostööks ühtse patendikaitse loomise valdkonnas².

I. Õiguslik raamistik

A. Esmane õigus

1. Euroopa Liidu leping

2. ELL artikli 20 lõigetes 1 ja 2 on sätestatud:

„1. Liikmesriigid, kes soovivad omavahel sisse seada tõhustatud koostöö valdkonnas, kus liidul ei ole ainupädevust, võivad kasutada liidu institutsioone ja teostada liidu pädevust, kohaldades aluslepingute asjakohaseid sätteid, arvestades piiranguid ja järgides korda, mis on sätestatud käesolevas artiklis ja Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklites 326–334.

Tõhustatud koostöö eesmärk on edendada liidu eesmärke, kaitsta tema huve ja tugevdada tema integratsiooniprotsessi. Asjaomane koostöö on igal ajal avatud kõikidele liikmesriikidele vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 328.

2. Otsuse tõhustatud koostöö lubamise kohta võtab nõukogu vastu viimase abinõuna, kui ta on kindlaks teinud, et liit tervikuna ei ole võimeline selle koostöö eesmärke mõistliku aja jooksul saavutama, ning tingimusel, et selles koostöös osaleb vähemalt üheksa liikmesriiki. Nõukogu teeb otsuse vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 329 sätestatud korrale.”

1 — Algkeel: prantsuse.

2 — ELT L 76, lk 53; edaspidi „vaidlustatud otsus”.

2. Euroopa Liidu toimimise leping

3. ELTL artikli 3 lõikes 1 on ette nähtud:

„Liidul on ainupädevus järgmistes valdkondades:

- a) tolliliit;
- b) siseturu toimimiseks vajalike konkurentsieeskirjade kehtestamine;
- c) nende liikmesriikide rahapoliitika, mille rahaühik on euro;
- d) mere bioloogiliste ressursside kaitse ühise kalanduspoliitika raames;
- e) ühine kaubanduspoliitika.”

4. ELTL artikli 4 lõigetes 1 ja 2 on sätestatud:

„1. Liidul on liikmesriikidega jagatud pädevus, kui aluslepingud annavad liidule pädevuse, mis ei ole seotud artiklites 3 ja 6 osutatud valdkondadega.

2. Liit ja liikmesriigid jagavad pädevust järgmistes põhivaldkondades:

- a) siseturg,

[...]”

5. Vaidlustatud otsus võeti vastu ELTL artikli 329 lõike 1 alusel. Selles õigusnormis on ette nähtud:

„Liikmesriigid, kes soovivad sisse seada omavahelise tõhustatud koostöö mõnes aluslepingutega hõlmatud valdkonnas, välja arvatud liidu ainupädevusse kuuluvad valdkonnad ning ühine välis- ja julgeolekupoliitika, esitavad komisjonile taotluse, milles täpsustatakse kavandatava tõhustatud koostöö ulatus ja eesmärgid. Komisjon võib teha nõukogule selle kohta ettepaneku. Juhul kui komisjon ettepanekut ei tee, teatab ta asjaomastele liikmesriikidele selle põhjustest.

Loa esimeses lõigus osutatud tõhustatud koostöö alustamiseks annab nõukogu komisjoni ettepaneku põhjal pärast Euroopa Parlamendilt nõusoleku saamist.”

6. Vastavalt ELTL artiklile 326 on tõhustatud koostöö kooskõlas liidu aluslepingute ja õigusega. Selline koostöö ei tohi kahjustada siseturgu ega majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust. See ei tohi endast kujutada takistavat ega diskrimineerivat tegurit liikmesriikidevahelises kaubanduses ega moonutada nendevahelist konkurentsi.

7. ELTL artiklis 327 on sätestatud:

„Mis tahes tõhustatud koostöö austab nende liikmesriikide pädevust, õigusi ja kohustusi, kes selles ei osale. Need liikmesriigid ei takista osalevate liikmesriikide koostööd.”

8. Peale selle on ELTL artiklis 330 tõhustatud koostöö kohta veel ette nähtud:

„Kõik nõukogu liikmed võivad osaleda nõukogu aruteludel, kuid hääletamisel osalevad vaid tõhustatud koostöös osalevaid liikmesriike esindavad nõukogu liikmed.

Ühehäälseks otsuseks on vaja ainult osalevate liikmesriikide esindajate hääli.

Kvalifitseeritud häälteenamust määratletakse vastavalt artikli 238 lõikele 3.”

B. Vaidlustatud otsus

9. Vaidlustatud otsusega antakse luba ühtse patendikaitse loomise valdkonnas tõhustatud koostööks liidu 27 liikmesriigist 25 vahel, kuna Hispaania Kuningriik ja Itaalia Vabariik keeldusid selles osalemast.

10. Vaidlustatud otsuse põhjendus 4 on sõnastatud järgmiselt:

„Nõukogu 10. novembri 2010. aasta istungil protokolliti, et puudub ühehäälnine toetus tõlkimise korda käsitleva määruse ettepanekule. 10. detsembril 2010. aastal kinnitati ületamatute raskuste olemasolu, mis muudavad ühehäälsuse saavutamise võimatuks nii praegu kui ka lähitulevikus. Kuna lõplikuks kokkuleppeks ühtse patendikaitse suhtes liidus on vaja kokkulepet tõlkimise korda käsitleva määruse ettepaneku osas, on tehtud kindlaks, et aluslepingute asjakohaseid sätteid kohaldades ei ole võimalik mõistliku aja jooksul saavutada eesmärki luua kogu liidus ühtne patendikaitse.”

11. Vaidlustatud otsuse põhjendustes 6–16 on märgitud:

- „(6) Tõhustatud koostöö peaks looma vajaliku õigusliku raamistiku ühtse patendikaitse loomiseks osalevates liikmesriikides ja tagama kogu liidu ettevõtjatele võimaluse parandada oma konkurentsivõimet, kui neil on võimalik taotleda osalevates liikmesriikides ühtset patendikaitset, ning samuti peaks tõhustatud koostöö aitama kaasa teaduse ja tehnoloogia arengule.
- (7) Tõhustatud koostöö eesmärgiks peaks olema luua ühtne patent, mis pakuks ühetaolist kaitset kõigi osalevate liikmesriikide territooriumil ning mille väljastaks kõigi nende liikmesriikide jaoks Euroopa Patendiamet ([edaspidi] „EPA”). Ühtse patendi vajaliku eeldusena peaks kohaldatav tõlkimise kord olema lihtne ja kulutõhus ning vastama sellele, mis on ette nähtud ettepanekus nõukogu määruse [(EL)] vastuvõtmiseks Euroopa Liidu patendi tõlkimise korra kohta, mille komisjon esitas 30. juunil 2010^[3], ning sisaldama ka 2010. aasta novembris eesistujariigi poolt välja pakutud kompromisspunkte, mis pälvisid nõukogus laialdase toetuse. Tõlkimise korras säiliks võimalus esitada patendiavaldus EPA-le liidu mis tahes keeles ning selles oleks tagatud muudes keeltes kui mõni EPA ametlik keel esitatud avalduste tõlkimise kulude kompenseerimine. Ühtse mõjuga patent tuleks väljastada ainult ühes EPA ametlikus keeles, nagu on sätestatud Euroopa patentide väljaandmise konventsioonis^[4] [...]. Täiendavad tõlked ei oleks nõutavad, ilma et see piiraks üleminekukorra kohaldamist, mis peaks olema proportsionaalne ja sätestama lisatõlgete nõude ainult ajutiselt, kusjuures neil tõlgetel ei oleks õigusjõudu ja need teeniksid ainult teabe pakkumise eesmärki. Üleminekukorra kohaldamine lõpetataks igal juhul kohe, kui kvaliteetne masintõlge on muutunud kättesaadavaks, lähtudes kvaliteedi objektiivsest hindamisest. Vaidluse korral kohaldataks patendi omaniku suhtes tõlke esitamise kohustust.
- (8) [ELL] artiklis 20 ning [ELTL] artiklites 326 ja 329 sätestatud tingimused on täidetud.
- (9) Valdkond, milles tõhustatud koostöö toimuks – meetmete võtmine kogu liidus kaitset pakkuva ühtse patendi loomiseks ning kogu liitu hõlmava tsentraliseeritud loaandmise, koordineerimise ja järelevalve korra kehtestamine –, on määratletud [ELTL] artiklis 118 kui üks aluslepingutega hõlmatud valdkondadest.

3 — KOM(2010) 350 (lõplik).

4 — Konventsioon, mis allkirjastati Münchenis 5. oktoobril 1973 ja jõustus 7. oktoobril 1977 (edaspidi „Euroopa patendikonventsioon”).

- (10) Nõukogu 10. novembri 2010. aasta istungil protokolliti ja 10. detsembril 2010 kinnitati, et eesmärki luua liidus ühtne patendikaitse ei ole võimalik liidus tervikuna mõistliku aja jooksul saavutada, mille tõttu on täidetud [ELL] artikli 20 lõikes 2 sätestatud nõue, et tõhustatud koostööd võib rakendada vaid viimase abinõuna.
- (11) Ühtse patendikaitse loomise valdkonnas rakendatava tõhustatud koostöö eesmärgiks on edendada teaduse ja tehnoloogia arengut ning siseturu toimimist. Ühtse patendikaitse loomine liikmesriikide rühmale tõstaks patendikaitse taset, andes võimaluse hankida ühtne patendikaitse kõigi osalevate liikmesriikide territooriumil ning kõrvaldades neil territooriumidel patendikaitsega seonduvad kulud ja keerukuse. Seega edendab see liidu eesmärke, kaitseb tema huve ja tugevdab tema integratsiooniprotsessi vastavalt [ELL] artikli 20 lõikele 1.
- (12) Ühtse patendikaitse loomine ei sisaldu [ELTL] artikli 3 lõikes 1 sätestatud liidu ainupädevuse valdkondade loetelus. Euroopa intellektuaalomandi õiguste loomise õiguslik alus on sätestatud [ELTL] artiklis 118, mis kuulub VII jaotise „Konkurentsi, maksustamise ja õigusaktide ühtlustamise üldeeskirjad” 3. peatüki „Õigusaktide ühtlustamine” alla ning milles osutatakse konkreetset siseturu rajamisele ja toimimisele, mis on [ELTL] artikli 4 kohaselt üks liidu jagatud pädevuse valdkondadest. Seega ei kuulu ühtse patendikaitse loomine koos kohaldatava tõlkimise korraga liidu ainupädevuse valdkonda.
- (13) Tõhustatud koostöö ühtse patendikaitse loomise valdkonnas on kooskõlas aluslepingute ja liidu õigustikuga ning ei ohusta siseturgu ega majanduslikku, sotsiaalset või territoriaalset ühtekuuluvust. See ei ole takistuseks ega diskrimineerivaks teguriks liikmesriikidevahelises kaubanduses ega moonuta nendevahelist konkurentsi.
- (14) Tõhustatud koostöö ühtse patendikaitse loomise valdkonnas austab mitteosalevate liikmesriikide pädevusi, õigusi ja kohustusi. Võimalus hankida ühtne patendikaitse osalevate liikmesriikide territooriumil ei mõjuta patendikaitse kättesaadavust ega tingimusi mitteosalevate liikmesriikide territooriumil. Lisaks peaks mitteosalevate liikmesriikide ettevõtjatel olema võimalus hankida ühtne patendikaitse osalevate liikmesriikide territooriumil samadel tingimustel kui osalevate liikmesriikide ettevõtjatel. Praegused eeskirjad, mille kohaselt mitteosalevad liikmesriigid määravad oma territooriumil kehtiva patendikaitse hankimise tingimused, ei muutu.
- (15) Tõhustatud koostöö ühtse patendikaitse loomise valdkonnas oleks eelkõige kooskõlas patente käsitlevate liidu õigusaktidega, kuna tõhustatud koostöö lähtuks olemasolevast õigustikust.
- (16) Tõhustatud koostöö ühtse patendikaitse loomise valdkonnas on vastavalt [ELTL] artiklile 328 edaspidi igal ajal avatud kõigile liikmesriikidele, kes on valmis täitma koostöö raames juba vastuvõetud õigusaktide nõudeid, eeldusel et nad vastavad käesolevas otsuses sätestatud osalemistingimustele”.

II. Poolte nõuded

A. Kohtuasjas C-274/11

12. Hispaania Kuningriik palub Euroopa Kohtul:

- tühistada vaidlustatud otsus ja
- mõista kohtukulud välja nõukogult.

13. Nõukogu palub Euroopa Kohtul:

- jätta hagi rahuldamata ja
- mõista kohtukulud välja Hispaania Kuningriigilt.

B. Kohtuasjas C-295/11

14. Itaalia Vabariik palub Euroopa Kohtul:

- tühistada vaidlustatud otsus ja
- mõista kohtukulud välja nõukogult.

15. Nõukogu palub Euroopa Kohtul:

- jätta hagi rahuldamata ja
- mõista kohtukulud välja Itaalia Vabariigilt.

16. Kohtuasjas C-274/11 lubati esimese määrusega, mille Euroopa Kohtu president andis 27. oktoobril 2011, Itaalia Vabariigil astuda menetlusse Hispaania Kuningriigi nõuete toetuseks ja Poola Vabariigil astuda menetlusse nõukogu nõuete toetuseks. Euroopa Kohtu presidendi teise määrusega, mis pärineb samast kuupäevast, lubati Läti Vabariigil, Iirimaa, komisjonil, Saksamaa Liitvabariigil, parlamendil, Belgia Kuningriigil, Rootsi Kuningriigil, Madalmaade Kuningriigil, Tšehhi Vabariigil, Ungaril, Prantsuse Vabariigil ning Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigil astuda menetlusse nõukogu nõuete toetuseks.

17. Kohtuasjas C-295/11 lubati Euroopa Kohtu presidendi 13. oktoobri 2011. aasta määrusega Hispaania Kuningriigil astuda menetlusse Itaalia Vabariigi nõuete toetuseks ning Läti Vabariigil, Iirimaa, Saksamaa Liitvabariigil, Madalmaade Kuningriigil, Belgia Kuningriigil, Rootsi Kuningriigil, parlamendil, komisjonil, Tšehhi Vabariigil, Prantsuse Vabariigil, Ungaril, Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigil ja Poola Vabariigil astuda menetlusse nõukogu nõuete toetuseks.

18. Euroopa Kohtu presidendi 10. juuli 2012. aasta määrusega liideti kohtuasjad C-274/11 ja C-295/11 suulise menetluse ja kohtuotsuse tegemise huvides.

III. Hagid

19. Minu hinnangul esitavad Hispaania Kuningriik ja Itaalia Vabariik oma hagide põhjendamiseks kuus väidet.

20. Esimeses väites leiavad Hispaania Kuningriik ja Itaalia Vabariik, et nõukogul puudus pädevus tõhustatud koostöö sisseseadmiseks. Nende hinnangul kuulub see pädevus ainult liidule. Seetõttu rikuti vaidlustatud otsuse vastuvõtmisel ELL artikli 20 lõiget 1, milles on tõhustatud koostöö sisseseadmise võimalus ette nähtud üksnes valdkondades, milles liidul ainupädevust ei ole.

21. Teises väites on Hispaania Kuningriik ja Itaalia Vabariik seisukohal, et ühtse patendikaitse loomise valdkonnas tõhustatud koostööks loa andmise otsuse tegemine on käsitatav võimu kuritarvitamisena. Nad leiavad, et vastupidi ELL artiklis 20 ettenähtule oli selle otsuse tegelik eesmärk mitte saavutada kõikide liikmesriikide integreerimist eri kiirustel integreerimise abil, vaid välistada Hispaania Kuningriik ja Itaalia Vabariik selle patendi keeltekasutuse korra küsimust puudutavatelt läbirääkimistelt.

22. Kolmandas väites heidab Hispaania Kuningriik nõukogule ette, et viimane eiras liidu õiguskaitseüsteemi, kuna ta ei täpsustanud vaidlustatud otsuses ühtse patendi valdkonnas kavandatava õiguskaitse korda.

23. Neljandas väites leiavad Hispaania Kuningriik ja Itaalia Vabariik, et vaidlustatud otsuse vastuvõtmisel eiras nõukogu ELL artikli 20 lõikes 2 nõutavat viimase abinõu tingimust.

24. Viies väide puudutab ELTL artikli 118 esimese lõigu ja artikli 326 ning ELL artikli 20 lõike 1 esimese lõigu rikkumist. Täpsemalt väidavad Hispaania Kuningriik ja Itaalia Vabariik, et vaidlustatud otsus rikub ELTL artiklit 326, kuna see kahjustab siseturgu ning majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust, ning on takistavaks ja diskrimineerivaks teguriks liikmesriikidevahelises kaubanduses ning moonutab nendevahelist konkurentsi.

25. Lõpuks leiab Hispaania Kuningriik kuuendas väites, et vaidlustatud otsus ei järgi ELTL artikleid 327 ja 328. Nimelt esiteks kohustab see otsus loobuma talle Euroopa patendikonventsiooni artiklis 65 antud õigusest nõuda patendi teksti tõlget hispaania keelde, selleks et patendil tekiks Hispaanias õiguslikud tagajärjed, ning teiseks ei ole järgitud ELTL artiklis 328 ette nähtud tingimust, et tõhustatud koostöö peab olema avatud liikmesriikidele, kes selles ei osale, kuna kõnealuses koostöös on ette nähtud keeltekasutuse kord, millega ta ei saa nõustuda.

A. Sissejuhatavad märkused

26. Esimest korda alates tõhustatud koostöö mehhanismi loomisest Amsterdamis lepinguga palutakse Euroopa Kohtul kontrollida selliseks koostööks loa andmise otsuse õiguspärasust. Selleks peab ta määratlema loa andmise tingimuste järgimise kontrolli piirid, et teha kindlaks, kas koostöö on õiguspärane.

27. Minu hinnangul peab see kontroll olema piiratud. Nimelt, nagu märkis kohtujurist Jacobs, „on oluline meeles pidada, millised on Euroopa Kohtu pädevuse piirid nõukogu vastu võetud seadusandlike meetmete kontrollimisel. Need piirid tulenevad ühendustes kehtivast võimude lahususe aluspõhimõttest. Juhul kui aluslepinguga on nõukogule antud ulatuslik seadusandlik pädevus, ei ole Euroopa Kohtu ülesanne asendada nõukogu hinnangut majanduslikule olukorrale või ka vastuvõetud meetmete vajalikkusele või otstarbekusele enda omaga. Sel viisil toimides võtaks ta üle nõukogu seadusandliku rolli, sundides peale omaenda vaateid majanduspoliitikas, mida ühendused peavad järgima”.⁵

5 — Vt kohtujuristi ettepanek liidetud kohtuasjades C-248/95 ja C-249/95: SAM Schiffahrt ja Stapf, milles otsus tehti 17. juulil 1997 (EKL 1997, lk I-4475; ettepaneku punkt 23).

28. Käesoleval juhul on tõhustatud koostöö sisseseadmise otsustamine nõukogu pädevuses, kes annab loa komisjoni ettepaneku põhjal pärast parlamendilt nõusoleku saamist.⁶ Selles menetluses peavad need institutsioonid hindama tõhustatud koostöö tagajärgi paljude asjaolude põhjal, kaaluma erinevaid asjasepuutuvaid huve ning tegema poliitilisi valikuid, mis kuuluvad nende endi vastutusalasse. Neid asjaolusid silmas pidades hindab nõukogu, kas tõhustatud koostöö on sobiv meede selleks, et vastavalt ELL artikli 20 lõike 1 teisele lõigule edendada liidu eesmärgi, kaitsta tema huve ja tugevdada tema integratsiooniprotsessi.

29. Euroopa Kohus on selles suhtes alati tunnistanud liidu seadusandja laia kaalutlusõigust nende meetmete laadi ja ulatuse osas, mis tuleb võtta liidu tegevusvaldkondades. Seega piirdub ta kontrollimisega, kas selle valikuvabaduse teostamisel ei ole nõukogu teinud ilmset viga või võimu kuritarvitanud või kas ta ei ole oma kaalutlusõiguse piire ilmselgelt ületanud.⁷

30. Seega peab Euroopa Kohus minu hinnangul neid kaalutlusi arvestades vaidlustatud otsuse õiguspärasust kontrollima.

B. Väide, et puudus pädevus selleks, et ühtse patendi loomiseks seada sisse tõhustatud koostöö

1. Poolte argumendid

31. Hispaania Kuningriik ja Itaalia Vabariik leiavad, et vaidlustatud otsus eirab ELL artikli 20 lõiget 1. Nad on nimelt seisukohal, et valdkond, milles tõhustatud koostöö toimub ja mis vaidlustatud otsuse põhjenduse 9 kohaselt on määratletud ELTL artiklis 118, ei kuulu mitte liidu ja liikmesriikide jagatud pädevusse, mis on ette nähtud ELTL artiklis 4, vaid ELTL artikli 3 lõike 1 punkti b kohaselt liidu ainupädevusse, milleks on siseturu toimimiseks vajalike konkurentsieeskirjade kehtestamine. Järelikult, kuna ELL artikli 20 lõige 1 välistab igasuguse tõhustatud koostöö liidu ainupädevusse kuuluvates valdkondades, ei ole võimalik sisse seada tõhustatud koostööd ühtse patendi loomiseks.

32. Itaalia Vabariik leiab, et ELTL artiklites 3 ja 6 on kehtestatud üksnes liidu pädevusse kuuluvate valdkondade soovituslik klassifikatsioon. Iga pädevusvaldkonna tegelik ulatus tuleks kindlaks määrata lähtuvalt iga valdkonda puudutavatest aluslepingute sätetest, nagu on täpsustatud ELTL artikli 2 lõikes 6.

33. Edasi väidavad Hispaania Kuningriik ja Itaalia Vabariik, et kuigi ELTL artiklis 118 on viidatud siseturu rajamisele ja toimimisele ning kuigi see artikkel asub kolmandas osas konkurentsi, maksustamise ja õigusaktide ühtlustamise üldeeskirju käsitleva VII jaotise 3. peatükis, mis reguleerib õigusaktide ühtlustamist, ei anna see liidule intellektuaalomandi õiguste valdkonnas üldist ühtlustamispädevust, et tagada nende õiguste ühetaoline kaitse siseturul, vaid eripädevuse nende õiguste ja loa andmise, kooskõlastamise ja kontrolli tsentraliseeritud korra loomiseks liidu tasandil. ELTL artiklis 118 käsitletu on seega siseturu toimimiseks vajalik konkurentsieeskiri ning kuulub niisiis liidu ainupädevusse, mis on ette nähtud ELTL artikli 3 lõike 1 punktis b.

34. Hispaania Kuningriik lisab, et arvestades asjaolu, et patendid on ainuõiguslikud ja välistavad, annavad need nende omanikule monopoli ja piiravad seeläbi vaba konkurentsi ning kaupade ja teenuste vaba liikumist. See annab tunnistust asjaolust, et ühtse patendi loomine on seotud siseturu toimimiseks vajalike konkurentsieeskirjade kehtestamisega.

6 — Vt ELTL artikli 329 lõike 1 teine lõik.

7 — Vt eelkõige 18. märtsi 1975. aasta otsus kohtuasjas 78/74: Deuka (EKL 1975, lk 421, punkt 9); 17. mai 1988. aasta otsus kohtuasjas 84/87: Erpelding (EKL 1988, lk 2647, punkt 27); 12. septembri 1996. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-254/94, C-255/94 ja C-269/94: Fattoria autonoma tabacchi jt (EKL 1996, lk I-4235, punkt 56); 17. juuli 1997. aasta otsus kohtuasjas C-354/95: National Farmers' Union jt (EKL 1997, lk I-4559, punkt 50) ja 14. detsembri 2004. aasta otsus kohtuasjas C-210/03: Swedish Match (EKL 2004, lk I-11893, punkt 48 ja seal viidatud kohtupraktika). Vt selle kohta samuti 15. oktoobri 2009. aasta otsus kohtuasjas C-425/08: Enviro Tech (Europe) (EKL 2009, lk I-10035, punkt 47 ja seal viidatud kohtupraktika).

35. Lõpuks on Itaalia Vabariik seisukohal, et uue õigusliku vormi loomine liidu tasandil, nagu on ette nähtud ELTL artiklis 118, ei kuulu liikmesriikide pädevusse. Selle argumendi põhjendamiseks selgitab ta, et kui asuda seisukohale, et tõhustatud koostöö võib sisse seada ELTL artikli 118 alusel, tähendaks see, et tunnistatakse võimalust, et liidu territooriumil eksisteerib koos mitu Euroopa intellektuaalomandi õigust. Nii võetakse kogu kasulik mõju sellelt sättelt, mille eesmärk on tagada üheainsa õiguse olemasolu, mis oleks võimeline garanteerima intellektuaalomandi õiguste ühetaolise kaitse liidus. Niisugune analüüs annab tunnistust sellest, et ELTL artiklis 118 käsitletu kuulub tõepoolest liidu ainupädevuse valdkonda.

36. Nõukogu märgib, et intellektuaalomandi õiguste kaitset reguleerivad normid kuuluvad siseturu valdkonda ning selles valdkonnas on liidul vastavalt ELTL artikli 4 lõike 2 punktile a jagatud pädevus. Kuna aga ELTL artiklis 118 on sõnaselgelt mainitud siseturu rajamist ja toimimist, kuulub vaidlustatud otsuse kohaselt tõhustatud koostöö esemeks olev valdkond seega liidu ja liikmesriikide jagatud pädevusse.

37. Lisaks leiab nõukogu, et liidu ainupädevuse aluseks ei ole liidu võetud meetmete laad ehk see, kas tegemist on ühtlustamismeeetme, Euroopa õiguse loomise või rahvusvahelise kokkuleppe sõlmimisega, vaid valdkond, millesse need meetmed kuuluvad.

38. Peale selle märgib nõukogu, et EL toimimise lepingu kolmanda osa VII jaotis „Konkurentsi, maksustamise ja õigusaktide ühtlustamise üldeeskirjad” sisaldab kolme peatükki ehk 1. peatükki „Konkurentsieeskirjad”, 2. peatükki „Maksusätted” ja 3. peatükki „Õigusaktide ühtlustamine”, kusjuures ELTL artikkel 118 sisaldub viimases peatükis. Lisaks tõdeb nõukogu, et 1. peatükk „Konkurentsieeskirjad” ei sisalda mingit õiguslikku alust intellektuaalomandi õiguste kehtestamiseks. Seetõttu kuulub nende õiguste loomine – nii nagu on ette nähtud tõhustatud koostöös – just siseturu valdkonda, mille suhtes liidul ja tema liikmesriikidel on jagatud pädevus.

39. Nõukogu toetuseks menetlusse astujad nõustuvad täielikult tema argumentidega. Komisjon ja Ühendkuningriik leiavad eelkõige, et Itaalia Vabariik ajab segi liidule antud pädevuse *laadi* ja selle pädevuse teostamiseks ette nähtud *meetmed*. Komisjon leiab selles suhtes, et asjaolu, et niisuguse meetme nagu ühtne patent võib vastu võtta ainult liit, ei tähenda tingimata ainupädevust. Küsimus on ainult selles, kas teatavas valdkonnas on liikmesriikidel säilinud tegutsemispädevus või on nad ainsana liidule andnud pädevuse seadusandjana tegutseda ja siduvaid õigusakte vastu võtta.

2. Hinnang

40. Hispaania Kuningriik ja Itaalia Vabariik tuginevad väitele, et liidul ja liikmesriikidel ei ole jagatud pädevust tõhustatud koostöö sisseseadmiseks ühtse patendi valdkonnas. Nad leiavad sisuliselt, et niisuguse patendi loomine kuulub liidu ainupädevusse, kuna see on osa siseturu toimimiseks vajalikest konkurentsieeskirjadest.

41. Selle analüüsiga ei nõustu ma järgmistel põhjustel.

42. Enne Lissaboni lepingut ei tegelenud varasemate aluslepingute koostajad liidu ja liikmesriikidevahelise pädevuse jaotuse küsimusega. Oli ainult märgitud, et ühendus toimib talle aluslepingutega antud volituste ning temale seatud eesmärkide piires ning et valdkondades, mis ei kuulu tema ainupädevusse, võtab ühendus kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega meetmeid ainult niisuguses ulatuses ja siis, kui liikmesriigid ei suuda täielikult saavutada kavandatava meetme eesmärke.

43. Nice'is 2000. aastal ja Laekenis 2001. aastal toimunud Euroopa Ülemkogul teatasid liikmesriigid selgelt oma soovist muuta liidu ja liikmesriikide vaheline pädevuse jaotus selgemaks.⁸ Nii leidis Euroopa Ülemkogu Laekeni deklaratsioonis Euroopa Liidu tuleviku kohta⁹ – milles see teema oli üks neljast olulisest arutlusküsimusest –, et liidu ja liikmesriikide vaheline pädevuse jaotus tuleb muuta selgemaks, seda tuleb lihtsustada ja kohandada vastavalt uutele väljakutsetele, millega liit silmitsi seisab. Edasi märkis ta, et esimene küsimuste ring, mis tuleb esitada, puudutab seda, kuidas muuta pädevuse jaotust läbipaistvamaks. Sellega seoses esitas ta küsimuse, kas on võimalik eristada selgemalt kolme liiki pädevust, milleks on liidu ainupädevus, liikmesriikide pädevus ning liidu ja nende riikide vahel jagatud pädevus.¹⁰

44. Hiljem konkretiseerus see tahe Lissaboni lepingus, milles kehtestati pädevuse reaalsed kategooriad, jagades need selgelt liidu ja liikmesriikide vahel¹¹ vastavalt pädevuse andmise põhimõttele.¹² Nii on ELTL artiklis 1 märgitud, et „[selle] lepinguga korraldatakse liidu toimimist ning määratakse kindlaks liidu pädevuse valdkonnad, pädevuse teostamise ulatus ja kord”. Selles suhtes puudub kõnealuse lepingu esimese osa I jaotises igasugune mitmetähenduslikkus, kuna selle pealkiri on „Liidu pädevuse liigid ja valdkonnad”. Selles jaotises sisalduvas ELTL artikli 2 lõikes 1 on ette nähtud, et „[k]ui aluslepingud annavad liidule teatavas valdkonnas ainupädevuse, võib õiguslikult siduvaid akte menetleda ja vastu võtta ainult liit”.

45. Need valdkonnad on loetletud ELTL artikli 3 lõikes 1, milles on muu hulgas ette nähtud ka siseturu toimimiseks vajalike konkurentsieeskirjade kehtestamine.

46. Jätakuvalt EL toimimise lepingu esimese osa I jaotises on artikli 4 lõikes 2 märgitud peamised valdkonnad, milles liidul ja liikmesriikidel on jagatud pädevus. Siseturg kuulub selle sätte punkti b kohaselt kõnealuste valdkondade hulka.

47. Neid asjaolusid arvestades on selge, et see, kas tegemist on ainupädevuse või jagatud pädevusega, ei sõltu – vastupidi Hispaania Kuningriigi ja Itaalia Vabariigi väidetele – mitte küsimusest, kas ainult liidul on võimalik võtta meede, mille mõju ulatub tervele liidu territooriumile, vaid valdkonnast, millesse kavandatav meede kuulub.

48. Selles suhtes leian ma vastupidi Hispaania Kuningriigi ja Itaalia Vabariigi väidetele, et EL toimimise lepingus on kehtestatud ammendav, mitte lihtsalt soovituslik loetelu liidu ainupädevusse kuuluvatest valdkondadest.

49. Võrrelduna ELTL artikli 4 lõikega 2 annab ELTL artikli 3 lõike 1 sõnastus nimelt tunnistust sellest, et ainult selles loetletud valdkonnad kuuluvad liidu ainupädevusse. Nii on viimati nimetatud sättes märgitud, et „[l]iidul on ainupädevus *järgmistes valdkondades*”^[13], ning ELTL artikli 4 lõikes 2, mis käsitleb valdkondi, milles liidul ja liikmesriikidel on jagatud pädevus, on märgitud, et „[l]iit ja liikmesriigid jagavad pädevust *järgmistes põhivaldkondades*”^[14]. Viimasest lausest nähtub, et EL toimimise lepingu koostajad ei kaasanud ELTL artikli 4 lõikes 2 sisalduvasse loetellu kõiki asjaomaseid valdkondi, vaid keskendusid põhivaldkondadele. Niisugust kavatsust ei ilmne ELTL artikli 3 lõikest 1.

8 — Vt selle kohta presiidiumi 15. mai 2002. aasta saatemärkus pädevuse piiritlemise kohta Euroopa Liidu ja liikmesriikide vahel – Praegune süsteem, probleemid ja lahendused, mida kaaluda (CONV 47/02). Täpsemalt pidi pädevuse piiritlemise küsimus vastama kriitikale, mille esitasid liikmesriigid ise, kes leidsid, et liit peaks mõnes valdkonnas vähem ja mõnes rohkem tegutsema (punkt 1).

9 — 15. detsembril 2001 vastu võetud deklaratsioon.

10 — Vt ka deklaratsioon nr 23 liidu tuleviku kohta, mis on lisatud Nice'i lepingule.

11 — Vt selle kohta Blanquet, M., „Compétences de l'Union”, *Jurisclasseur Europe*, vihik 170.

12 — Vt ELL artikli 5 lõige 1.

13 — Kohtujuristi kursiiv.

14 — *Idem*.

50. ELTL artikli 4 lõige 1 kinnitab samuti seda analüüsi, kuna selles on ette nähtud, et „[l]iidul on liikmesriikidega jagatud pädevus, kui aluslepingud annavad liidule pädevuse, mis ei ole seotud [ELTL] artiklites 3 ja 6 osutatud valdkondadega”. Kuna pädevust võib pidada jagatuks juhul, kui tegemist ei ole ainupädevusega, peab ainupädevus olema määratletud selgelt.

51. Peale selle on liidu ainupädevusse kuuluvate valdkondade loetelu ammendavus minu hinnangul kooskõlas pädevuse andmise põhimõttega, mis on ette nähtud ELL artiklis 5. Selle põhimõtte kohaselt tegutseb liit talle liikmesriikide poolt aluslepingutega antud pädevuse piires ning pädevus, mida ei ole liidule antud, kuulub liikmesriikidele.

52. See analüüs ühtib lisaks aluslepingute koostajate tahtega muuta liidu ja liikmesriikide vaheline pädevuse jaotus selgemaks, nagu ma seda kirjeldasin käesoleva ettepaneku punktides 42–44.

53. Eespool nimetatud asjaolusid silmas pidades tuleb selleks, et teha kindlaks, kas ühtse patendi loomine, nagu on ette nähtud ELTL artiklis 118, kuulub liidu ainupädevusse või liidu ja liikmesriikide vahel jagatud pädevusse, tuvastada valdkond, millesse sellise patendi loomine kuulub.

54. Selle sätte grammatilisel tõlgendamisel ei ole minu hinnangul kahtlust, et Euroopa intellektuaalomandi õiguse loomine kuulub siseturu valdkonda. Nimelt on kõnealuse sätte sõnastus minu arvates üheselt mõistetav, kuna selles on ette nähtud, et see õigus tuleb luua „[s]iseturu rajamise või selle toimimise raames”.

55. Edasi on selge, et intellektuaalomandi ühtlustamisel on oluline roll siseturu aluspõhimõtete järgimisel. Pealegi on ilmne, et intellektuaalomandit reguleerivate õigusaktide vastuvõtmisel on liidu seadusandja eesmärk alati olnud siseturu rajamine ja nõuetekohane toimimine.¹⁵ Selle kohta on Euroopa Kohus otsuses, mille faktiliseks taustaks on embrüonaalseid tüvirakke kasutavate leiutiste patentsus, esile toonud asjaolu, et lahknevused mõiste määratlemisel seavad ohtu siseturu nõuetekohase toimimise, mis on direktiivi 98/44 eesmärk.¹⁶

56. Ühtse patendi sisseseadmise eesmärk on seega minu hinnangul saavutada aluslepingute eesmärgid, mis on sätestatud ELL artikli 3 lõikes 3 ja ELTL artiklis 26, ehk siseturu rajamine ja nõuetekohane toimimine.

57. Hispaania Kuningriik ja Itaalia Vabariik leiavad siiski, et kuigi niisuguse patendi loomine on siseturu nõuetekohaseks toimimiseks tõepoolest vajalik, kuulub see samas tegelikult konkurentsieeskirjade kehtestamise alla ja seega vastavalt ELTL artikli 3 lõike 1 punktile b liidu ainupädevusse. Ma ei saa selle argumendiga nõustuda.

58. Vastavalt ELTL artikli 2 lõikele 6 määratakse liidu pädevuse teostamise ulatus ja kord kindlaks aluslepingute vastavates sätetes iga valdkonna kohta. Valdkonna täpse sisu kindlaksmääramiseks tuleb seega lähtuda EL toimimise lepingu asjakohastest sätetest. Mis puudutab ELTL artikli 3 lõike 1 punktis b nimetatud konkurentsieeskirju, siis tegemist on ELTL artiklitega 101–109.

15 — Vt eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. juuli 1998. aasta direktiiv 98/44/EÜ biotehnoloogialeiutiste õiguskaitse kohta (EÜT L 213, lk 13; ELT eriväljaanne 13/20, lk 395), põhjendus 5; nõukogu 12. detsembri 2001. aasta määrus (EÜ) nr 6/2002 ühenduse disainilahenduse kohta (EÜT 2002, L 3, lk 1; ELT eriväljaanne 13/27, lk 142), põhjendus 4, ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2001. aasta direktiiv 2001/29/EÜ autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas (EÜT L 167, lk 10; ELT eriväljaanne 17/01, lk 230), põhjendused 1 ja 3.

16 — Vt 18. oktoobri 2011. aasta otsus kohtuasjas C-34/10: Brüstle (EKL 2011, lk I-9821, punktid 27 ja 28).

59. Need eeskirjad on määratletud EL toimimise lepingus. Selle aluslepingu kolmanda osa VII jaotis on nimelt pühendatud konkurentsi, maksustamise ja õigusaktide ühtlustamise üldeeskirjadele. Jaotise 1. peatükk „Konkurentsieeskirjad” ise on jagatud kahte jakku, millest esimene käsitleb ettevõtjate suhtes kohaldatavaid eeskirju ja teine riigiabi. Konkurentsieeskirjade hulka kuuluvad seega ettevõtjatevahelist tegevust reguleerivad eeskirjad ning eeskirjad, mis on suunatud liikmesriikide tegevusele, mis soodustavad neid ettevõtjaid riigiabi kaudu. Tuleb tõdeda, et ELTL artiklites 101–109 ei ole mainitud intellektuaalomandi õiguse loomist.

60. Ma ei eita Hispaania Kuningriigi esile toodud asjaolu, et intellektuaalomand üldiselt ja patent konkreetset annavad nende omanikule nende laadi arvestades monopoli, mis kahjustab konkurentsi. Euroopa Kohus on seoses ühenduse kaubamärgiga möönnud, et sellel on oluline roll kahjustamata konkurentsi süsteemis, mida EL toimimise lepinguga soovitakse luua.¹⁷ Vastab tõele, et patendi omandist tulenevad õigused võivad oma olemuselt mõjutada kaupade ja teenustega kauplemist ning konkurentsisuhteid siseturul. Sellegipoolest ei piisa asjaolust, et niisugune õiguslik instrument nagu ühtne patent võib siseturgu mõjutada, selleks et see kuuluks konkurentsieeskirjade kohaldamisalasse esmase õiguse ja täpsemalt ELTL artikli 3 lõike 1 punkti b tähenduses.

61. Lõpuks on Itaalia Vabariik seisukohal, et ühtse patendi loomine ei kujuta endast mitte siseriiklike õigusaktide ühtlustamist, nagu jätab mulje peatükk, kuhu kuulub ELTL artikkel 118, vaid olemasolevatele siseriiklikele õiguslikele instrumentidele lisanduva uue Euroopa õigusliku instrumendi loomist. Seega, kuna liit on ainus, kellel on tõeliselt pädevus võtta kõikide liikmesriikide territooriumil õiguslikke tagajärgi tekitava ühtse patendi loomisega seotud meetmeid, kuulub selle loomine tingimata liidu ainupädevusse.

62. Minu hinnangul ei ole see asjaolu liidu pädevuse kindlaksmääramisel oluline. ELL artikli 5 lõikes 3 on subsidiaarsuse põhimõtte kohaselt ette nähtud, et valdkondades, mis ei kuulu tema ainupädevusse – ehk valdkondades, mis kuuluvad jagatud pädevusse – võtab liit meetmeid ainult niisuguses ulatuses ja siis, kui liikmesriigid ei suuda täielikult saavutada kavandatava meetme eesmärke, vaid need on võimalik paremini saavutada liidu tasandil. Niisiis on ainupädevusega tegemist mitte seetõttu, et taotletavaid eesmärke ei saa liikmesriigid saavutada.

63. Vastuväitena minu arutluskäigule võib küll viidata 2. mai 2006. aasta otsusele kohtuasjas parlament vs. nõukogu¹⁸, milles Euroopa Kohus möönis, et liidu tasandil uue juriidilise isiku vormi loomine ei kujuta endast siseriiklike õigusaktide ühtlustamist, vaid see asetub siseriiklike õigusaktide kõrvale, välistades seega ELTL artikli 114 kasutamise õigusliku alusena.¹⁹

64. Mulle tundub siiski, et tuleb süüvida selle kohtuotsuse konteksti. Kõnealuse kohtuotsuse aluseks olnud kohtuasjas oli küsimus selles, kuidas määrata kindlaks sobiv õiguslik alus, mille põhjal võib vastu võtta uut Euroopa ühistu vormi loova õigusakti, kuna asutamislepingu üheski sättes ei olnud selleks konkreetset õiguslikku alust ette nähtud. Euroopa Kohus märkis, et 15. novembri 1994 arvamuses 1/94²⁰ tunnistas ta võimalust tugineda ELTL artiklile 352, et luua uusi intellektuaalomandi õigusi, kuna ELTL artikkel 114 ei ole sobiv säte, arvestades, et selle eesmärk on õigusaktide ühtlustamine ning järelikult ei eelda see uue intellektuaalomandi õiguse loomist, vaid ühtlustamist.²¹ Kohus järeldas sellest, et ELTL artikkel 114 ei saa olla sobiv õiguslik alus sellise määruse

17 — Vt 26. aprilli 2007. aasta otsus kohtuasjas C-412/05 P: Alcon vs. Siseturu Ühtlustamise Amet (EKL 2007, lk I-3569, punkt 54) ja 14. septembri 2010. aasta otsus kohtuasjas C-48/09 P: Lego Juris vs. Siseturu Ühtlustamise Amet (EKL 2010, lk I-8403, punkt 38).

18 — 20. mai 2006. aasta otsus kohtuasjas C-436/03: parlament vs. nõukogu (EKL 2006, lk I-3733).

19 — Punktid 36–44.

20 — 15. novembri 1994. aasta arvamus kohtuasjas 1/94 (EKL 1994, lk I-5267).

21 — Punkt 59.

vastuvõtmiseks, millega luuakse uus Euroopa ühistu vorm ja mis võeti õigesti vastu ELTL artikli 352 alusel, kuna seda määrust, mis jätab olemasolevad erinevad siseriiklikud õigused muutumatuks, ei saa käsitada õigusaktina, mille ese on ühistutele kohaldatavate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamine, vaid selle eesmärk on luua ühistu uus vorm, mis asetub siseriiklike vormide kõrvale.

65. Minu hinnangul ei saa eespool viidatud kohtuotsusest parlament *vs.* nõukogu järeldada, et intellektuaalomandi õiguste loomine ei kuulu liidu ja liikmesriikide jagatud pädevusse. Selle kohtuotsuse aluseks olnud kohtuasjas oli nimelt tegemist küsimusega, milline on konkreetse aluse puudumise korral ELTL artiklitest 114 ja 352 sobiv õiguslik alus Euroopa ühistu loomiseks.

66. Sellise olukorraga aga käesolevates kohtuasjades tegemist ei ole. Alates Lissaboni lepingust on ELTL artiklis 118 ette nähtud sobiv õiguslik alus intellektuaalomandi õiguste loomiseks ning selles sättes on sõnaselgelt mainitud siseturu rajamist ja toimimist ehk valdkonda, mis kuulub liidu ja liikmesriikide jagatud pädevusse.

67. Kõiki eespool esitatud kaalutlusi arvestades teen ma Euroopa Kohtule ettepaneku lükata põhjendamatusesse tõttu tagasi väide, et puudus pädevus seada sisse tõhustatud koostöö ühtse patendi loomise eesmärgil.

C. Väide, et on kuritarvitatud võimu

1. Poolte argumendid

68. Hispaania Kuningriik ja Itaalia Vabariik leiavad, et tõhustatud koostöö, milleks vaidlustatud otsusega on luba antud, otsustati sisse seada selleks, et nad välja jätta ning lõpetada läbirääkimised ühtse patendi ja selle keeltekasutuse korra üle. Nad on seisukohal, et saavutamata kaugeltki integratsiooni, mis on eesmärk, mille poole peab tõhustatud koostöö mehhanism püüdlema, otsustas nõukogu väljajätva lahenduse kasuks.

69. Itaalia Vabariik väidab lisaks, et vaidlustatud otsus võeti vastu selleks, et mööda pääseda ELTL artikli 118 teises lõigus sätestatud ühehäälsusest, mis on ette nähtud Euroopa intellektuaalomandi õigustega seotud keelenõuete kehtestamisel. Tõhustatud koostöö, milleks on selles otsuses luba antud, seega kas välistab võimaluse luua ühtne Euroopa patent, kuna selle patendi toime piirdub osalevate liikmesriikide territooriumiga, või sunnib Hispaania Kuningriiki ja Itaalia Vabariiki otsustama sellise keeltekasutuse korra kasuks, mida nad ei soovi. Peale selle väidab Itaalia Vabariik, et viidatud võimu kuritarvitamise tõttu ei järgitud ELTL artikli 118 teise lõigu mõtet ning rikuti seega ELTL artikli 326 esimest lõiku, milles on sätestatud, et tõhustatud koostöö peab olema kooskõlas liidu aluslepingute ja õigusega.

70. Peale selle selgitab Hispaania Kuningriik, et tema puhul ei ole tegemist ebapiisava ettevalmistusega ühtse patendi korraga kaasnevate kohustuste ja volituste võtmiseks ega ka nende võtmiseks poliitilise tahte puudumisega. Ainus ületamatu raskus oli tema jaoks keeltekasutuse kord, kuna ta ei olnud valmis nõustuma komisjoni pakutuga. Vaidlustatud otsuse ainus tagajärg on seega see, et Hispaania Kuningriik jäetakse kõnealust teemat puudutavatelt läbirääkimistelt välja ja hiilitakse selle raskuse eest kõrvale.

71. Lõpuks leiab Hispaania Kuningriik, et tõhustatud koostöö, milleks on vaidlustatud otsusega luba antud, on tegelikult erikokkulepe Euroopa patendikonventsiooni artikli 142 tähenduses. Selles sättes on ette nähtud, et „[i]ga osalisriikide grupp, kes on sätestanud erikokkuleppega, et nende riikide suhtes väljaantud Euroopa patendil on nende territooriumil ühtne toime, võib ette näha, et nende

riikide suhtes võib Euroopa patendi välja anda ainult ühispatendina”. Hispaania Kuningriik on seisukohal, et rahvusvahelises õiguses, käesoleval juhul Euroopa patendikonventsioonis ette nähtud mehhanism on toodud liidu õigusesse ning seda on esitletud kui tõhustatud koostööd. Järelikult on seda koostööd kasutatud muul eesmärgil, kui on ette nähtud aluslepingutes.

72. Nõukogu märgib kõigepealt, et asjaolu, et Hispaania Kuningriik ei osale tõhustatud koostöös, on üksnes selle riigi enda otsuse tagajärg ning nõukogul puudus igasugune tahe Hispaania Kuningriiki ja Itaalia Vabariiki sellest koostööst välja jätta. Ta täpsustab, et vastavalt vaidlustatud otsuse põhjendusele 16 jääb koostöö neile kahele liikmesriigile igal ajal avatuks.

73. Nõukogu leiab seejärel, et tõhustatud koostöö on õigesti sisse seatud, kui kõikide liikmesriikidega ei ole võimalik kokkuleppele jõuda. Selle eesmärk ei ole seega teatavaid liikmesriike välja jätta. Lisaks rõhutab ta, et tõhustatud koostöö sisseseadmine ei sõltu kuidagi kõikide liikmesriikide nõusolekust, välja arvatud aluslepingutes sõnaselgelt ette nähtud erandi korral ehk vastavalt ELTL artikli 329 lõikele 2 siis, kui tõhustatud koostöö puudutab ühise välis- ja julgeolekupoliitika valdkonda.

74. Argumendi kohta, et vaidlustatud otsusega püütakse mööda pääseda ELTL artikli 118 teises lõigus sätestatud ühehäälsusest, leiab nõukogu, et asjaolu, et nõutav on ainult tõhustatud koostöös osalevate liikmesriikide ühehäälsus, on sellise koostöö sisseseadmise vajalik tagajärg, mis on ette nähtud aluslepingutes ja eelkõige ELTL artiklis 330, milles on sätestatud, et ühehäälsuseks otsuseks on vaja ainult osalevate liikmesriikide esindajate hääli.

75. Mis puudutab argumenti, et vaidlustatud otsusega minnakse mööda Euroopa patendikonventsiooni artiklist 142, siis märgib nõukogu kõigepealt, et otsuses kõnealust sätet mainitud ei ole. Seetõttu ei saa otsuse õiguspärasust selle argumendiga kahtluse alla seada. Igal juhul leiab nõukogu, et miski ei võimalda tuvastada, et vaidlustatud otsus võeti vastu väljajätmise eesmärgil või vähemalt võimu kuritarvitamist käsitleva Euroopa Kohtu praktika tähenduses muid eesmärke taotlevana kui need, millele toetuti.

76. Nõukogu toetuseks menetlusse astunud liikmesriigid ning komisjon ja parlament nõustuvad nende argumentidega. Konkreetselt Madalmaade Kuningriik ja Rootsi Kuningriik tuletavad meelde ühtse patendi suhtes lõplikule kokkuleppele jõudmiseks toimunud läbirääkimiste pikkust ja ebaõnnestumist. Kuna sellisele kokkuleppele jõudmine osutus võimatuks, otsustati tõhustatud koostöö kasutamise kasuks. Seega oli olemas tahe mitte Hispaania Kuningriiki ja Itaalia Vabariiki välja jätta, vaid selles valdkonnas integratsiooni edendada.

77. Lisaks mainib Prantsuse Vabariik, et võimalus seada tõhustatud koostöö sisse valdkonnas, milles nõukogu teeb otsuseid ühehäälselt, tuleneb selgelt ELTL artikli 333 lõikest 1, milles on märgitud, et „[k]ui aluslepingute säte, mida võidakse kohaldada tõhustatud koostöö raames, näeb ette, et nõukogu teeb ühehäälse otsuse, võib nõukogu artiklis 330 sätestatud korra kohaselt võtta ühehäälselt vastu otsuse, mis näeb ette kvalifitseeritud häälteenamuse kasutamise”.

78. Peale selle rõhutab Tšehhi Vabariik asjaolu, et tõhustatud koostöö võimaldab huvitatud liikmesriikidel konkreetses valdkonnas koostööd teha, hoolimata blokeerivast vähemusest. Liikmesriigi sõnul on selle koostöö näol tegemist tasakaalustatud lahendusega juhaks, kui on võimatu konkreetses valdkonnas kokkuleppele jõuda. Selles suhtes selgitab Madalmaade Kuningriik, et tõhustatud koostöö mehhanismi eesmärk ei ole saavutada lõpuks kõikide liikmesriikide vaheline koostöö, vaid viia ellu põhjalikumalt integratsiooni ja koostööd liikmesriikide vahel, kes seda soovivad.

79. Lõpuks, vastates Itaalia Vabariigi argumendile, mille kohaselt tõhustatud koostööd ei saa sisse seada, kui liikmesriigid, kes otsustavad selles mitte osaleda, on põhimõtteliselt huvitatud ja soovivad osaleda kõnealuse valdkonna õigusloomeprotsessis, leiab komisjon, et kui pelkasid tahteavaldusi integratsiooniprojekti osalemiseks peetaks tõhustatud koostöö blokeerimiseks piisavaks, tähendaks see sisuliselt, et kõikidele liikmesriikidele on antud vetoõigus.

2. Hinnang

80. Vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale on õigusakt antud võimu kuritarvitanud vaid siis, kui objektiivsete, asjakohaste ja üksteist toetavate tõendite põhjal selgub, et õigusakt on vastu võetud eranditult või peamiselt muude eesmärkide saavutamiseks kui need, millele viidati, või EL toimimise lepingus spetsiaalselt vastava juhtumi lahendamiseks ette nähtud menetluse vältimiseks.²²

81. Nagu nõukogu ning tema toetuseks menetlusse astunud liikmesriigid, komisjon ja parlament, ei leia ka mina, et vaidlustatud otsuses oleks tegemist võimu kuritarvitamisega.

82. Vastavalt ELL artikli 20 lõike 1 teisele lõigule on tõhustatud koostöö eesmärk edendada liidu eesmärke, kaitsta tema huve ja tugevdada tema integratsiooniprotsessi. Tõhustatud koostöö mehhanismi loomise põhjuseks olid liikmesriikide suurenev ebaühtlus ning nende huvid või erivajadused.²³ Selle mehhanismi eesmärk on anda rühmale liikmesriikidele võimalus ja ajend teha koostööd pigem liidu raames kui väljaspool seda²⁴, kui on tuvastatud, et koostööga taotletavaid eesmärke ei ole liidul tervikuna võimalik saavutada. Teisisõnu on tõhustatud koostöö rühmale liikmesriikidele, kes soovivad konkreetsetes valdkonnas edasi liikuda, vahend, mille abil ületada blokeerimine, jäädes samas liidu institutsioonilistesse raamidesse ning järgides aluslepingutes ette nähtud tingimusi.

83. Seetõttu asjaolu, et tõhustatud koostöö sisseseadmisel ühtse patendi loomise valdkonnas jäävad teatavad liikmesriigid „välja”, kuna nad ei soovinud selles koostöös osaleda, ei anna tunnistust sellest, et nõukogu pani koostööks loa andmisel toime võimu kuritarvitamise. Tegemist on just tõhustatud koostöö mehhanismile omase tunnusega, kuid see „väljajätmine” ei ole siiski pöördumatu, kuna vastavalt ELTL artikli 328 lõike 1 esimesele lõigule on tõhustatud koostöö igal ajal avatud kõikidele liikmesriikidele ning see peab isegi soodustama võimalikult paljude liikmesriikide osalemist.²⁵

84. Peale selle ei arva ma ka, et nõukogu eesmärk oleks tõhustatud koostöö sisseseadmisel olnud pääseda mööda ELTL artikli 118 teises lõigus sätestatud ühehäälsusest.

85. Nimelt olgu esiteks märgitud, et tõhustatud koostöö mehhanism loodi selleks, et võimaldada rühmal liikmesriikidel ületada konkreetsetes valdkonnas blokeerimine. On aga iseenesest mõistetav, et selline blokeerimine tekib eriti tõenäoliselt valdkondades, mis nõuavad nõukogu ühehäälsust. Seetõttu, kui nõukogu tuvastas esmalt ühtse patendi keeltekasutuse korra suhtes ühehäälsuse puudumise ning otsustas seejärel blokeerimise ületada tõhustatud koostöö sisseseadmise abil, kasutas ta üksnes talle aluslepingute sätetega antud vahendit.

86. Teiseks tuleb täpsustada, et EL toimimise lepingus on sõnaselgelt ette nähtud, et hääletamist reguleerivad normid kantakse üle ja neid kohaldatakse kõigile tõhustatud koostöös osalevatele liikmesriikidele. Nii on ELTL artikli 330 esimeses ja teises lõigus märgitud, et kõik nõukogu liikmed võivad osaleda nõukogu aruteludel, kuid hääletamisel osalevad vaid tõhustatud koostöös osalevaid liikmesriike esindavad nõukogu liikmed ning et ühehäälseks otsuseks on vaja ainult osalevate

22 — Vt eelkõige 7. septembri 2006. aasta otsus kohtuasjas C-310/04: Hispaania vs. nõukogu (EKL 2006, lk I-7285, punkt 69 ja seal viidatud kohtupraktika) ning 15. mai 2008. aasta otsus kohtuasjas C-442/04: Hispaania vs. nõukogu (EKL 2008, lk I-3517, punkt 49 ja seal viidatud kohtupraktika).

23 — Vt presiidiumi 14. mai 2003. aasta saatemärkus tõhustatud koostöö kohta (CONV 723/03), lk 10, kättesaadav järgmisel veebilehel: http://www.europarl.europa.eu/meetdocs_all/committees/conv/20030520/723000fr.pdf.

24 — *Idem*.

25 — ELTL artikli 328 lõike 1 teine lõik.

liikmesriikide esindajate hääli. Otsustusprotsess ja hääletamist reguleerivad normid sõltuvad seega valdkonnast, mida tõhustatud koostöö puudutab. Käesoleval juhul tuleb ühtse patendi keeltekasutuse kord vastavalt ELTL artikli 118 teisele lõigule kindlaks määrata osalevate liikmesriikide ühehäälse otsusega.²⁶

87. Lõpuks leiab Hispaania Kuningriik, et vaidlustatud otsuses on võimu kuritarvitatud, kuna tõhustatud koostöö kasutamise eesmärk on tegelikult võtta liidu õigusakti kujul vastu rahvusvahelise õiguse instrument, kuna vaidlustatud otsusega minnakse selle liikmesriigi sõnul mööda Euroopa patendikonventsiooni artikli 142 sätetest. Sellega seoses viitab ta määruse tõhustatud koostöö rakendamise kohta ühtse patendikaitse loomise valdkonnas vastuvõtmiseks 13. aprillil 2011 komisjoni tehtud ettepaneku artiklile 1, milles on ette nähtud, et see määrus kujutab endast erikokkulepet Euroopa patendikonventsiooni artikli 142 tähenduses.

88. Nagu Prantsuse Vabariik märkis, soovitakse selle argumendiga tegelikult kahtluse alla seada tõhustatud koostöö tulevase rakendusmääruse õiguspärasus, mitte vaidlustatud otsuse õiguspärasust.

89. Igal juhul ei näe ma, kuidas kõnealune argument tõendaks, et nõukogu taotles muid eesmärke kui need, mis on nimetatud vaidlustatud otsuses.

90. Eespool esitatud kaalutlusi silmas pidades olen ma seisukohal, et puuduvad objektiivsed, asjakohased ja üksteist toetavad tõendid, mille põhjal selguks, et vaidlustatud otsus on vastu võetud muude eesmärkide saavutamiseks kui need, millele viidati, või aluslepingutes spetsiaalselt ette nähtud menetluse vältimiseks.

91. Sellest lähtuvalt leian ma, et võimu kuritarvitamist puudutav väide tuleb põhjendamatusse tõttu tagasi lükata.

D. Väide, et on eiratud liidu õiguskaitseüsteemi

1. Poolte argumendid

92. Hispaania Kuningriik leiab, et vaidlustatud otsuses oleks tulnud ette näha õiguskaitse korra loomine ühtse patendi jaoks. Ta märgib selles suhtes, et Euroopa Kohus meenutas oma 8. märtsi 2011. aasta arvamuses 1/09²⁷, et liidu õiguskaitseüsteem koosneb terviklikust õiguskaitsevahendite ja menetluste kogumist, mille eesmärk on tagada kontroll institutsioonide aktide seaduslikkuse üle.²⁸ Seetõttu on Hispaania Kuningriik seisukohal, et liidu õiguses uute instrumentide kehtestamine, ilma et oleks ette nähtud nende instrumentide seaduslikkuse üle kontrolli teostamist tagavad õiguskaitsevahendid ja menetlused, on vastuolus liidu õiguskaitseüsteemiga, nagu selle on loonud aluslepingute koostajad ja nagu see ilmneb kohtupraktikast.

93. Nõukogu möönab esmalt, et intellektuaalomandi õiguste seaduslikkuse kontrolli tagavad õiguskaitsevahendid ja menetlused peavad tõepoolest olema olemas ning seda eelkõige vastavalt Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklile 47 ja Euroopa Kohtu praktikale.

26 — Pealegi on argument, mille Itaalia Vabariik esitab nõukogu vastu, küllaltki üllatav, kuna näib, et ühehäälsus ei olnud probleem tõhustatud koostöö lubamisel abielulahutuse ja lahuse suhtes kohaldatava õiguse puhul, kuivõrd nii see liikmesriik kui ka Hispaania Kuningriik osalevad kõnealuses koostöös, samas kui üks valdkond, mida see koostöö puudutab, on ELTL artikli 81 lõikes 3 nimetatud valdkond, mis nõuab samuti nõukogu ühehäälsust (vt nõukogu 12. juuli 2010. aasta otsus 2010/405/EL tõhustatud koostöö lubamise kohta abielulahutuse ja lahuse suhtes kohaldatava õiguse valdkonnas (ELT L 189, lk 12), põhjendus 8).

27 — EKL 2011, lk I-1137.

28 — Punkt 70.

94. Sellegipoolest märgib ta teisalt, et puudub vajadus luua iga teise õigusakti kohtulikuks kontrollimiseks oma õiguskaitstesüsteem või erinormid ning et on ennatlik kehtestada kohustus näha vaidlustatud otsuses ette spetsiifiline õiguskaitse raamistik, milles võidakse vaidlustada mõningate selliste aktide seaduslikkus, mida ei ole veel vastu võetud.

95. Igal juhul märgib nõukogu, et selliste sätete puudumine ei tähenda kohtuliku kontrolli puudumist, arvestades, et siseriiklikud ametivõimud on kohustatud seda kontrolli korraldama kõikides vaidlustes, mille lahendamine Euroopa Kohtu pädevusse ei kuulu.

96. Nõukogu toetuseks menetlusse astunud liikmesriigid ning komisjon ja parlament nõustuvad nõukogu argumentidega. Konkreetselt komisjon lisab, et ühtse patendi valdkonnas vaidluste lahendamise küsimus lahendatakse nende õigusaktide vastuvõtmise hetkel, millega viiakse ellu vaidlustatud otsuses ette nähtud tõhustatud koostöö, ning Rootsi Kuningriik on seisukohal, et kohtulikku kontrolli käsitlevate normide puudumisest ei sõltu vaidlustatud otsuse õiguspärasus.

2. Hinnang

97. Hispaania Kuningriik esitas ELTL artikli 263 alusel hagi nõukogu vastuvõetud otsuse peale, millega antakse ELTL artikli 329 alusel luba tõhustatud koostöös.

98. Euroopa Kohus peab seega kindlaks tegema, kas tõhustatud koostöö õiguspärasuse seisukohalt määrava tähtsusega tingimusi on järgitud. Seetõttu peab kohtu kontroll siinkohal piirduma küsimusega, kas nõukogu kõnealune otsus vastab tõhustatud koostöö sisseseadmiseks nõutavatele tingimustele kooskõlas ELL artikliga 20 ning ELTL artikliga 326 ja sellele järgnevate artiklitega.

99. Selles suhtes ei kuulu ühtsete patentide jaoks oma õiguskaitstesüsteemi loomise küsimus tingimuste hulka, mis on aluslepingute asjakohaste artiklite alusel nõutavad tõhustatud koostöö elluviimiseks. Nõukogu antud luba tõhustatud koostöö sisseseadmiseks on üksnes eeldus muude selliste õigustloovate aktide vastuvõtmiseks, millega tuleb tõhustatud koostöö seejärel konkreetselt ellu viia. Oma 13. aprilli 2011. aasta ettepanekus võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus tõhustatud koostöö rakendamise kohta ühtse patendikaitse loomise valdkonnas²⁹ käsitles komisjon pealegi selle patendi kohtuliku kaitse küsimust.³⁰

100. Seetõttu leian ma eespool esitatut silmas pidades, et liidu õiguskaitstesüsteemi eiramist puudutav väide tuleb vastuvõetamatuse tõttu tagasi lükata.

E. Väide, et on rikutud viimase abinõu tingimust

1. Poolte argumendid

101. Hispaania Kuningriik ja Itaalia Vabariik leiavad, et kui nõukogu andis vaidlustatud otsuse vastuvõtmise teel loa tõhustatud koostöös, rikkus ta ELL artikli 20 lõikega 2 nõutavat viimase abinõu tingimust. Olgu märgitud, et selle sätte kohaselt võtab nõukogu otsuse tõhustatud koostöö lubamise kohta vastu viimase abinõuna, kui ta on kindlaks teinud, et liit tervikuna ei ole võimeline selle koostöö eesmärgi mõistliku aja jooksul saavutama.

29 — KOM(2011) 215 (lõplik).

30 — Vt ettepaneku artikkel 10 (lk 8).

102. Täpsemalt leiab Hispaania Kuningriik, et kuigi viimase abinõu mõistet ei ole küll määratletud, tuleb seda siiski tõlgendada kitsalt. See mõiste tähendab käesoleval juhul, et arutusel olev seadusandlik ettepanek on mõistlik, mitte kuritarvitav ega diskrimineeriv, kuna vastupidisel juhul oleks liikmesriikide vahel kokkuleppe saavutamata jäämine vältimatu.

103. Itaalia Vabariik möönab selles suhtes, et viimase abinõu tingimuse täitmise tuvastamist saab Euroopa Kohus kontrollida üksnes piiratud, kuna nõukogule on selles osas antud kaalutusõigus, mistõttu on liidu kohtu roll piiratud ilmse hindamisvea tuvastamisega. Samas on käesoleval juhul hindamisviga ilmne, arvestades, et Euroopa patenti käsitlevate seadusandlike ettepanekute pakett oli juba suuresti ebatäielik ning samuti olid keeltekasutuse korra üle toimunud läbirääkimised lühidad.

104. Hispaania Kuningriik ja Itaalia Vabariik väidavad selle kohta, et kõiki võimalusi 27 liikmesriigi läbirääkimisteks ei ammendatud ning keeltekasutuse korra jaoks oleks võidud välja pakkuda muid lahendusi. Nende sõnul ei olnud aeg, mis möödus eespool viidatud nõukogu määruse ettepanekust keeltekasutuse korra kohta, mille komisjon esitas 30. juunil 2010, tõhustatud koostöö ettepanekuni, mille komisjon esitas 14. detsembril 2010³¹, piisav selleks, et asuda seisukohale, et kõnealune koostöö on viimane abinõu ja et taotletavaid eesmärgi ei ole võimalik mõistliku aja jooksul saavutada. Hispaania Kuningriik ja Itaalia Vabariik leiavad, et see kuuekuuline ajavahemik ei saanud tagada rahulikke ja avatud läbirääkimisi keeltekasutuse korra erinevate võimaluste üle. Võrdluseks toovad nad abielulahutuse ja lahusele suhtes kohaldatava õiguse valdkonnas sisse seatud tõhustatud koostöö ning märgivad, et komisjoni seadusandliku ettepaneku esitamiseni kulus neli aastat ning kaks aastat pärast seda ettepanekut toimus esimene arutelu tõhustatud koostöö sisseseadmise võimalikkuse üle.

105. Nõukogu on seisukohal, et Euroopa Kohtu kontroll peab siinkohal piirduma analüüsimisega, kas vaidlustatud otsuses ei ole tehtud ilmset hindamisviga. Nimelt on nõukogul on eriti head eeldused selleks, et hinnata, kas on ette näha, et mõistliku aja jooksul jõutakse liidu patendi suhtes kokkuleppele. Selles suhtes märgib ta, et aluslepingute sätetes ei ole sätestatud kohustust oodata teatava kindla ajavahemiku möödumist ettepaneku esitamise kuupäevast kuni tõhustatud koostöö lubamise kuupäevani. Olulised asjaolud, mida võtta arvesse otsustamisel, kas on tõenäoline, et taotletavad eesmärgid saavutatakse mõistliku aja jooksul, on läbirääkimiste intensiivsus ja sisu, mitte nende kestus.

106. Nõukogu märgib, et igal juhul möödus eespool viidatud liidu patenti reguleeriva määruse ettepaneku esitamisest vaidlustatud otsuse vastuvõtmiseni enam kui kümme aastat.

107. Nõukogu toetuseks menetlusse astunud liikmesriigid ning komisjon ja parlament nõustuvad sellega, et keeltekasutuse korra üle peetud läbirääkimised olid jõudnud ummikusse. Konkreetsetl komisjon lisab, et vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale peab liidu kohus juhul, kui pool väidab, et pädev institutsioon on teinud ilmse hindamisvea, hindama, kas see institutsioon analüüsis hoolikalt ja erapooletult kõiki asjasepuutuvaid asjaolusid, millele tema tehtud järeldused tuginevad.³² Komisjon märgib, et Hispaania Kuningriik ja Itaalia Vabariik ei selgita, milliseid faktilised või sisulised asjaolud jättis nõukogu arvesse võtmata või milliseid neist analüüsis ta nõutava täpsuse ja erapooletuseta.

31 — Ettepanek nõukogu otsuseks, millega antakse luba tõhustatud koostööks ühtse patendikaitse loomise valdkonnas (KOM(2010) 790 (lõplik)).

32 — Vt eelkõige 18. juuli 2007. aasta otsus kohtuasjas C-326/05 P: Industrias Químicas del Vallés vs. komisjon (EKL 2007, lk I-6557, punkt 77 ja seal viidatud kohtupraktika).

2. Hinnang

108. Nagu nägime, on tõhustatud koostöö selliste liikmesriikide rühmale antud vahend, kes soovivad edasi liikuda, kui tegevus ei saa olla tulemuslik terve liidu osalemise korral. Mingil juhul ei tohi seda vahendit kasutada kompromissi vältimise eesmärgil ning eelkõige tuleb püüelda kompromissi poole. Minu hinnangul just sel põhjusel peab koostöö toimuma *viimase abinõuna* ja alles siis, kui on kindel, et selle koostööga taotletavaid eesmärke ei suuda liit tervikuna *mõistliku aja* jooksul saavutada.

109. Viimase abinõu tingimust ega ka mõistliku aja mõistet ei ole aluslepingutes määratletud.

110. Viimase abinõu mõiste kohta tuleb märkida, et Amsterdami lepingu vastuvõtmise järgselt, Lissaboni lepingule eelnenud redaktsioonis, oli EL lepingu artikli 43 lõike 1 punktis c ette nähtud, et tõhustatud koostöö võib sisse seada üksnes juhul, „kui [asutamisel]lepingute eesmärke ei saa saavutada nendes kehtestatud asjakohaseid menetlusi kohaldades”. Selle sõnastuse eesmärk oli näidata, et nõukogu peab minema õigusloomeprotsessi lõpuni ning et alles juhul, kui välja pakutud meede lükatakse tagasi, võib kaaluda tõhustatud koostööd.³³

111. Nice'i lepingust ja eriti Lissaboni lepingust jääb mulje, et aluslepingute koostajate soov oli seda tingimust pehmemdada, kuivõrd enam ei ole viidatud „[aluslepingutes] kehtestatud asjakohastele menetlustele”. Nice'i lepingu läbirääkimistest ilmneb pealegi, et viimase abinõu tingimust peeti oluliseks takistuseks tõhustatud koostöö sisseseadmisele.³⁴ Seega näib, et kõnealune tingimus ei tähenda tingimata seda, et hääletamise tulemusel lükatakse seaduseelnõu tagasi, vaid seda, et tuvastatakse tõeline blokeerimine, mis võib toimuda õigusloomeprotsessi mis tahes tasandil ja mis annab tunnistust kompromissile jõudmise võimatusest.³⁵ Tõhustatud koostöö on seega vahend, mida kasutatakse viimase abinõuna, kui on ilmnenu, et seadusandliku tavamenetluse abil ei ole võimalik kompromissi leida. Sellega seoses on parlament tõhustatud koostöö määratlemiseks kasutanud väljendit „kriitilise poliitilise olukorra viimane väljund”.³⁶

112. Loomulikult peab nõukogu kompromissilahenduste hoidmiseks ja julgustamiseks veenduma, et on ilmselge, et sellist kompromissi ei ole võimalik mõistliku aja jooksul leida.

113. EL lepingus ei ole määratletud ka mõistliku aja mõistet. Olgu siiski märgitud, et ELL artikli 20 lõikes 2 on täpsustatud, et nõukogu ülesanne on kindlaks teha, kas liit tervikuna ei ole võimeline selle koostöö eesmärke mõistliku aja jooksul saavutama. See on minu hinnangul seletatav asjaoluga, et nõukogul on parimad eeldused hindamiseks, kas lõpuks on võimalik nõukogu tegevuse raames kokkulepe saavutada. Ainult talle on teada õigusloomeprotsessi kõik asjaolud, peetud arutelude sisu ning kitsaskohad, millega tal võib olla vaja silmitsi seista.

114. Arvestades kõnealuseid asjaolusid ning samuti neid, mis on esile toodud käesoleva ettepaneku punktides 27–29, olen ma seisukohal, et nõukogul on lai kaalutusõigus, et teha kindlaks, et tõhustatud koostöö on tõepoolest võetud viimase abinõuna ning et sellega taotletavaid eesmärke ei ole liit tervikuna võimeline mõistliku aja jooksul saavutama.

33 — Vt selle kohta Bribosia, H., „Les coopérations renforcées: quel modèle d'intégration différenciée pour l'Union européenne? – Analyse comparative du mécanisme général de la coopération renforcée, du projet de coopération structure permanente en matière de défense, et de la pratique d'autres coopérations renforcées 'prédéterminées' en matière sociale, au sein de l'Espace de liberté, sécurité et justice, et dans l'Union économique et monétaire”, 26. juuni 2007. aasta lõputöö, Institut universitaire européen, Firenze, lk 97.

34 — Vt liikmesriikide valitsuste esindajate konverents, mis käsitleb Saksamaa ja Itaalia 4. oktoobri 2000. aasta koondaruannet (CONFER 4783/00), lk 4.

35 — Vt selle kohta 23. joonealuses märkuses viidatud saatemärkus, lk 18.

36 — Vt resolutsioon Amsterdami lepingu rakendamise kohta: tõhustatud koostöö mõju, punkt 10 (EÜT 1998, C 292, lk 143).

115. Lisaks kinnitab aluslepingute koostajate tahet anda nõukogule viimase abinõu ja mõistliku aja hindamisel ulatuslik pädevus minu hinnangul ka see, et nad seevastu kehtestasid tähtjad tõhustatud koostöö erimenetlustes Euroopa Prokuratuuri asutamiseks ja politseikoostöö valdkonnas. Esimesena nimetatu osas on ELTL artikli 86 lõike 1 teises ja viimases lõigus ette nähtud, et kui Euroopa Prokuratuuri asutamiseks ühehäälsel otsust ei saavutata, võib vähemalt üheksa liikmesriiki nõuda, et määruse eelnõu esitatakse Euroopa Ülemkogule. Kui puudub kokkulepe, kuid vähemalt üheksa liikmesriiki soovib asjaomase meetmete eelnõu alusel sisse seada tõhustatud koostöö, teavitavad liikmesriigid sellest parlamenti, nõukogu ja komisjoni nelja kuu jooksul. Sellisel juhul loetakse luba tõhustatud koostöö alustamiseks antuks. Sama menetlus on kohaldatav politseikoostöö valdkonnas.³⁷

116. Järelikult, kuna nõukogul on ulatuslik pädevus, et hinnata, kas tõhustatud koostööga taotletavaid eesmärgi ei ole ELL artikli 20 lõike 2 tähenduses liit tervikuna võimeline mõistliku aja jooksul saavutama, peab Euroopa Kohtu kontroll piirduma analüüsimisega, kas niisuguse pädevuse teostamisel ei ole tehtud ilmset viga või võimu kuritarvitatud või kas nõukogu ei ole oma kaalutusõiguse piire ilmselgelt ületanud.³⁸

117. Eelkõige peab liidu kohus kontrollima, kas nõukogu analüüsis hoolikalt ja erapooletult kõiki asjassepuutuvaid asjaolusid, mis tema tehtud järeldusi toetavad.³⁹

118. Kõigepealt olgu märgitud, et arvestades Hispaania Kuningriigi ja Itaalia Vabariigi, nõukogu ning tema toetuseks menetlusse astujate esile toodud asjakohaseid fakte ning erinevaid akte, mis viisid lõpuks vaidlustatud otsuse vastuvõtmiseni, ei teinud nõukogu minu hinnangul ilmset hindamisviga.

119. Nimelt oma eespool viidatud 14. detsembri 2010. aasta ettepanekus nõukogu otsuse vastuvõtmiseks toob komisjon esile selleks algatatud õigusloomeprotsessi järjestikused etapid, mida on kokkuvõtlikumalt kirjeldatud vaidlustatud otsuse põhjendustes 3 ja 4 ning mis õigustavad tõhustatud koostöö kasutamist.

120. Nii esitas komisjon esimese ettepaneku ühenduse patenti reguleeriva nõukogu määruse vastuvõtmiseks 1. augustil 2000.⁴⁰ Selle ettepaneku eesmärk oli eelkõige pakkuda välja lihtne ja odav tõlkimise kord, võimaldades patendi väljastada ühes EPA ametlikest keeltest ning patendinõudluse tõlke kahes teises keeles. Sellegipoolest nähtub 26. novembri 2001. aasta pressiteatest, et „[n]õukogu pidas pika vaidluse ühenduse patendi eelnõu erinevate aspektide üle, eelkõige keeltekasutuse korra ja siseriiklike patendiametite rolli üle võrreldes [EPA-ga, kuid vaatamata] kõigile pingutustele ei olnud nõukogu sellel istungil võimalik kokkuleppele jõuda”.⁴¹

121. Lisaks nähtub 20. detsembri 2001. aasta pressiteatest, et nõukogu jätkas ühenduse patendi loomist käsitlevat arutelu, pöörates erilist tähelepanu just keeltekasutuse korrale, jõudmata siiski ühehäälsel kokkuleppele.⁴² Vaidlused jätkusid kuni 11. märtsini 2004⁴³, kui nõukogu järeldas, et poliitilise kokkuleppe saavutamine on keeltekasutuse korra küsimuse tõttu võimatu.⁴⁴

37 — Vt ELTL artikli 87 lõike 3 teine ja kolmas lõik.

38 — Vt eelkõige eespool viidatud kohtuotsus *Enviro Tech (Europe)*, punkt 47 ja seal viidatud kohtupraktika.

39 — Vt eespool viidatud kohtuotsus *Industrias Químicas del Vallés vs. komisjon*, punkt 77 ja seal viidatud kohtupraktika.

40 — KOM(2000) 412 (lõplik).

41 — Vt pressiteade 14400/01 (Presse 440) nõukogu 2389. istungi kohta – siseturg, tarbijad ja turism, lk 19, kättesaadav järgmisel veebilehel: <http://register.consilium.europa.eu/pdf/fr/01/st14/st14400.fr01.pdf>.

42 — Vt pressiteade 15489/01 (Presse 489) nõukogu 2403. istungi kohta – siseturg, tarbijad ja turism, lk 4, kättesaadav järgmisel veebilehel: <http://register.consilium.europa.eu/pdf/fr/01/st15/st15489.fr01.pdf>.

43 — Vt pressiteade 6874/03 (Presse 59) nõukogu 3. märtsi 2003. aasta 2490. istungi kohta – Konkurentsivõime (siseturg, tööstus ja teadusuuringud), lk 15, kättesaadav järgmisel veebilehel: <http://register.consilium.europa.eu/pdf/fr/03/st06/st06874.fr03.pdf>, ning pressiteade 15141/03 (Presse 337) nõukogu 26. ja 27. novembri 2003. aasta 2547. istungi kohta – Konkurentsivõime (siseturg, tööstus ja teadusuuringud), lk 11, kättesaadav järgmisel veebilehel: <http://register.consilium.europa.eu/pdf/fr/03/st15/st15141.fr03.pdf>.

44 — Vt pressiteade 6648/04 (Presse 62) nõukogu 11. märtsi 2004. aasta 2570. istungi kohta – Konkurentsivõime (siseturg, tööstus ja teadusuuringud), lk 15, kättesaadav järgmisel veebilehel: <http://register.consilium.europa.eu/pdf/fr/04/st06/st06648.fr04.pdf>.

122. Arutelu jätkus seejärel 2008. aastal Sloveenia eesistumise ajal. Eesistujariik esitas 23. mail 2008 ühenduse patenti reguleeriva nõukogu määruse läbivaadatud ettepaneku.⁴⁵ Komisjon selgitab eespool viidatud 14. detsembri 2010. aasta ettepanekus nõukogu otsuse vastuvõtmiseks, et määruse läbivaadatud ettepaneku üle vaieldi nõukogus pikalt kõikide 2008. ja 2009. aasta järjestikuste eesistumiste raames.⁴⁶

123. Lõpuks pärast Lissaboni lepingu jõustumist tegi komisjon intellektuaalomandi õiguse loomise uuel õiguslikul alusel ehk ELTL artikli 118 alusel 30. juunil 2010 eespool viidatud ettepaneku nõukogu määruse vastuvõtmiseks Euroopa Liidu patendi tõlkimise korra kohta. Selle ettepaneku üle toimus palju vaidlusi⁴⁷ ning alles nõukogu 10. novembri 2010. aasta istungil võeti lõpuks teadmiseks, et selle ettepaneku suhtes puudub ühehäälsus.⁴⁸ Nõukogu kinnitas 10. detsembril 2010, et esinevad ületamatud raskused, mis muudavad ühehäälsuse saavutamise võimatuks nii praegu kui ka lähitulevikus.⁴⁹

124. Minu hinnangul jõudis nõukogu käesoleva juhtumi asjaoludel õigesti järeldusele, et pärast aastatepikkust jätkuvalt tulemusetut arutelu ei olnud ta võimeline ühehäälsust saavutama ning seega kõikide liikmesriikide osalusega tegevuseni jõudma.

125. Seega ei selgu, et nõukogu oleks olukorrale igakülgse hinnangu andmisel teinud ilmse vea. Seadusandliku tavamenetluse ükski vahend silmanähtavalt ei võimaldanud kõrvaldada blokeerimist ei sel hetkel ega ka tulevikus. Tõhustatud koostöö näis seega viimase abinõuna taotletavate eesmärkide saavutamiseks.

126. Seetõttu leian ma eespool esitatud kaalutlusi arvestades, et viimase abinõu tingimuse rikkumist puudutav väide tuleb põhjendamatusse tõttu tagasi lükata.

F. Väide, et on rikutud ELTL artikli 118 esimest lõiku ja artiklit 326 ning ELL artikli 20 lõike 1 esimest lõiku

1. Poolte argumendid

127. Hispaania Kuningriik ja Itaalia Vabariik on seisukohal, et vaidlustatud otsusega on rikutud ELTL artiklit 326, mille kohaselt tõhustatud koostöö ei tohi kahjustada siseturgu ega majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust, ei tohi olla takistavaks ega diskrimineerivaks teguriks liikmesriikidevahelises kaubanduses ega moonutada nendevahelist konkurentsi.

128. Hispaania Kuningriik ja Itaalia Vabariik väidavad nimelt, et selle otsuse kohaselt lubatud tõhustatud koostöö soodustab kogu uuenduslike kaupadega seotud majandus- ja kaubandustegevuse endassehaaramist nende liikmesriikide kahjuks, kes koostöös ei osale. Lisaks leiavad nad, et tõhustatud koostöö kahjustab siseturgu, vaba konkurentsi ja kaupade vaba liikumist, kuna ühtsete patentide toime esineb üksnes osal liidu territooriumist.

129. Hispaania Kuningriik ja Itaalia Vabariik väidavad, et vaidlustatud otsus tekitab ettevõtjatevahelise diskrimineerimise, kuna uuenduslike kaupadega kauplemist soodustatakse selle otsuse põhjenduses 7 ette nähtud keeltekasutuse korra kohaselt ettevõtjate puhul, kes töötavad saksa, inglise või prantsuse keeles, samas kui ettevõtjatel, kes neid keeli ei kasuta, on kauplemine piiratud. See rikub ka ELTL artiklit 326.

45 — Ettepanek kättesaadav nõukogu veebilehel numbril 9465/08 all.

46 — Lehekülg 4.

47 — Vt eelkõige nõukogu dokumendid numbriga 13031/10, 14377/10 ja 15395/10.

48 — Vt pressiteade 16041/10 (Presse 297) nõukogu 10. novembri 2010. aasta erakorralise istungi kohta – Konkurentsivõime (siseturg, tööstus ja teadusuuringud).

49 — Vt vaidlustatud otsuse põhjendus 4.

130. Itaalia Vabariik lisab, et vastavalt ELTL artikli 118 esimesele lõigule on Euroopa intellektuaalomandi õigused kas ühetaolised, toimides kogu liidu territooriumil, või ei ole neid üldse võimalik ellu viia. Käesoleval juhul ei täida tõhustatud koostöö seda kohustust, kuna selle tagajärjel siseturg killustub.

131. Peale selle takistab kõnealune tõhustatud koostöö tööstuspoliitika järjepidevat arengut ja aitab tehnoloogia valdkonnas kaasa liikmesriikidevaheliste erinevuste suurenemisele, kahjustades seeläbi majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust. Patentide süsteemi eesmärk on nimelt määrata selgelt kindlaks uuendusliku toote suhtes kehtiva omandiõiguse piirid, toetada teadus- ja arendustegevusse investeerimise ergutamist ning luua alus tehnoloogiaturule. Seetõttu annab tõhustatud koostööga rakendatud süsteem olulise eelise selles osalevatele liikmesriikidele nende liikmesriikide ees, kes koostöös ei osale. Hispaania Kuningriik lisab, et keeltekasutuse kord, mida nõukogu soovib kehtestada, piirab otsustavalt teadmiste ülekandumist ning seega loomist ja teatavate liikmesriikide majanduslikku ja tehnoloogilist arengut, arvestades, et nende liikmesriikide ettevõtjad, kes oskavad ühtse patendi ametlikke keeli, pääsevad vahetumalt juurde patentide dokumentatsioonis sisalduvale teabele. Asjaomastel liikmesriikidel on seetõttu uuenduste väljatöötamiseks ning suurema ja kiirema majanduskasvu saavutamiseks paremad eeldused kui teistel liikmesriikidel, kelle juurdepääs sellele teabele on piiratud või välistatud.

132. Lõpuks väidab Hispaania Kuningriik, et vaidlustatud otsus, millega anti luba tõhustatud koostööks, ei vasta liidu integratsiooniprotsessi tugevdamise eesmärgile, rikkudes seeläbi ELL artikli 20 lõike 1 teist lõiku. Ta on seisukohal, et integratsiooniprotsessi kaugeltki tugevdamata, pidurdab tõhustatud koostöö seda hoopis, kuna selle koostööga tegelikult üksnes jäetakse välja liikmesriigid, kes juhtisid tähelepanu tõsistele probleemidele seoses ühtse patendi jaoks välja pakutud keeltekasutuse korraga. Konkreetse keelemudeli kehtestamisega sunnib nõukogu peale poliitilise valiku, mis mõjub liidus liikmesriike eri leeridesse jagavalt ning millel kaugeltki ei ole integreerivat toimet, mis peab tõhustatud koostöö meetodil olema.

133. Nõukogu ei mõista, kuidas tõhustatud koostöö ja eelkõige selle raames kehtestatav keeltekasutuse kord kahjustab majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust. Ta on seisukohal, et ei ole mingit põhjust eeldada, et patendi registreerimise taotlusi hakkab Hispaania Kuningriigi ja Itaalia Vabariigi osas olema vähem.

134. Nõukogu märgib, et praegu on ettevõtjatel võimalik valida, kas taotleda Euroopa patenti kõikides liikmesriikides või taotleda kaitset ainult mõnes neist, mistõttu turg killustub. Ühtse patendiga antav uus kaitse kujutab endast ettevõtjatele nende geograafilisest päritolust olenemata pakutavat täiendavat võimalust, mis vähendab turu killustatust, kuna ettevõtjad saavad ühtse patendi kaitse koostöös osaleva 25 liikmesriigi territooriumi jaoks. Tegelikult tuleneb Hispaania Kuningriigi ja Itaalia Vabariigi viidatud killustatus mitte vaidlustatud otsusest, vaid praegu kehtivast olukorrast.

135. Nõukogu leiab, et Hispaania Kuningriigi argument, et vaidlustatud otsus toob sellega kehtestatava keeltekasutuse korra tõttu kaasa diskrimineerimise, on ilmselgelt ennatlik ja vastuvõetamatu, kuna selle korra lõplikud üksikasjad ei ole veel teada, kuivõrd seda korda ei ole veel vastu võetud.

136. Nõukogu toetuseks menetlusse astunud liikmesriigid ning komisjon ja parlament nõustuvad nende argumentidega. Konkreetselt komisjon rõhutab seda, et vaidlustatud otsus on puhtmenetluslik otsus, milles on määratletud sellise tõhustatud koostöö kohaldamisala ja eesmärgid, mis peab alles lõpliku kuju saama. Siseturu kahjustamine võiks tuleneda üksnes sisulistest – eelkõige keeltekasutuse korda reguleerivatest – sätetest, mida aga ei ole veel heaks kiidetud. Euroopa Kohus peaks kontrollima ainult seda, kas vaidlustatud otsuses on ette nähtud tingimata selline tõhustatud koostöö, mis rikub aluslepingute sätteid. Komisjon meenutab sellega seoses 8. juuni 2010. aasta kohtuotsust

Vodafone jt⁵⁰, milles on märgitud, et Euroopa Kohus on tunnustanud liidu seadusandja ulatuslikku kaalutusõigust niisugustes valdkondades, kus ta peab tegema nii poliitilisi kui ka majanduslikke või sotsiaalseid valikuid ja kus ta peab läbi viima keerulisi hindamisi või kaalutlemisi. Seega ei tule välja selgitada seda, kas niisuguses valdkonnas võetud meede oli ainus või parim võimalik, kuna selle meetme õiguspärasust saab mõjutada üksnes see, kui niisugune meede on pädevate institutsioonide taotletavat eesmärki arvestades ilmselgelt sobimatu.⁵¹

2. Hinnang

137. Tõhustatud koostöö sisseseadmiseks loa andmise otsuses määratletakse menetluslik raamistik, milles võetakse seejärel koostöö konkreetseks rakendamiseks vastu muud õigusaktid. Seetõttu ei tohi loa andmise otsuse kohtulikku kontrolli segi ajada nende õigusaktide kohtuliku kontrolliga, mis hiljem võetakse vastu tõhustatud koostöö raames.

138. Kuigi nõukogu mainis vaidlustatud otsuses tõepoolest, milline võiks olla ühtse patendi keeltekasutuse kord, ei ole keeltekasutuse korra küsimus tõhustatud koostööks loa andmise otsuse õiguspärasuse seisukohalt määrava tähtsusega tingimus. Seda küsimust tuleb käsitleda hiljem ning selle kohta peavad osalevad liikmesriigid ELTL artikli 118 teises lõigus sätestatud menetluse alusel ühehäälselt vastu võtma eraldi õigusakti. Selle õigusakti suhtes saab Euroopa Kohus kohtulikku kontrolli teostada teise hagi lahendamisel, mis võidakse selle akti peale esitada.

139. Euroopa Kohtu kontroll on piiratud küsimusega, kas vaidlustatud otsus vastab tõhustatud koostöö sisseseadmiseks ELL artikli 20 ning ELTL artikli 326 ja sellele järgnevate artiklite kohaselt nõutavatele tingimustele.⁵²

140. Seetõttu leian ma, et Hispaania Kuningriigi ja Itaalia Vabariigi argumendid ühtse patendi keeltekasutuse korra ning ELTL artikli 118 esimese lõigu kohta tuleb vastuvõetamatuse tõttu tagasi lükata.

141. Nüüd tuleb seega analüüsida, kas vaidlustatud otsus vastab ELTL artiklis 326 sätestatud tingimustele. Hispaania Kuningriik ja Itaalia Vabariik on nimelt seisukohal, et vaidlustatud otsus ei vasta nendele tingimustele, kuna sel viisil loa saanud tõhustatud koostöö kahjustab siseturgu ning majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust. Lisaks on koostöö takistavaks ja diskrimineerivaks teguriks liikmesriikidevahelises kaubanduses ning moonutab nendevahelist konkurentsi.

142. Käesoleva ettepaneku punktides 27–29 esitatud põhjustel peab Euroopa Kohtu kontroll piirduma analüüsimisega, kas nõukogu ei ole teinud ilmset hindamisviga. Täpsemalt peab Euroopa Kohus kindlaks tegema, kas tõhustatud koostöö sisseseadmine ühtse patendi loomise valdkonnas on ilmselgelt sobimatu,⁵³ kuna see koostöö kahjustab siseturgu ning majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust, on takistavaks ja diskrimineerivaks teguriks liikmesriikidevahelises kaubanduses ning moonutab nendevahelist konkurentsi.

143. Minu hinnangul ei tõenda miski, et tegemist on sellise olukorraga, vaid hoopis vastupidi.

50 — 8. juuni 2010. aasta otsus kohtuasjas C-58/08: Vodafone jt (EKL 2010, lk I-4999).

51 — Kohtuotsuse punkt 52.

52 — Vt käesoleva ettepaneku punkt 98.

53 — Vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Swedish Match, punkt 48 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 10. jaanuari 2006. aasta otsus kohtuasjas C-344/04: IATA ja ELFAA (EKL 2006, lk I-403, punkt 80 ja seal viidatud kohtupraktika).

144. Nõukogu võttis vaidlustatud otsuse vastu komisjoni ettepaneku alusel. Selles ettepanekus viis komisjon läbi analüüsi, et teha kindlaks, kas kavandatud tõhustatud koostöö vastab aluslepingute asjakohaste sätetega nõutavatele tingimustele. Sellega seoses viitas ta erinevate siseriiklike patendisüsteemide ja Euroopa patendikonventsioonis kehtestatud Euroopa süsteemi koosseksisteerimisele. Niisugune patendisüsteemide paljusus tekitab komisjoni hinnangul patendi õiguskaitse killustumise.⁵⁴ Komisjon tugines eelkõige 2010. aastal koostatud mõjuanalüüsile⁵⁵, milles ta oli uurinud, millised on patendisüsteemide paljususega kaasnevad probleemid ning millised võiksid olla nende lahendused. Ta tuvastas muu hulgas, et praktikas piirduvad patendiomanikud praegu sellega, et kaitsevad oma leiutisi väikeses hulgas liikmesriikides ning seda eelkõige suurte kulude ja probleemide tõttu, mis on seotud tõlkimise, registreerimise kriteeriumide, lõivude ja kohustusega määrata kutseline esindaja.⁵⁶

145. Just kõnealusele ettepanekule tuginedes⁵⁷ leiab nõukogu, et ühtse patendi loomise valdkonnas rakendatava tõhustatud koostöö eesmärk on edendada teaduse ja tehnoloogia arengut ning siseturu toimimist. Sellise patendikaitse loomine liikmesriikide rühmale tõstaks patendikaitse taset, andes võimaluse hankida ühtne patendikaitse kõikide osalevate liikmesriikide territooriumil, ning kõrvaldaks neil territooriumidel patendikaitsega seonduvad kulud ja keerukuse.⁵⁸

146. Lisaks on nõukogu vaidlustatud otsuse põhjenduses 14 täpsustanud, et mitteosalevate liikmesriikide ettevõtjatel peaks olema võimalus hankida ühtne patendikaitse osalevate liikmesriikide territooriumil samadel tingimustel kui osalevate liikmesriikide ettevõtjatel.

147. Ma ei leia, et nõukogu hinnangus esineb ilmne viga.

148. Nimelt on selge, et liidus samale leiutisele tagatav erinev kaitse toob kaasa siseturu killustumise, eelkõige seetõttu, et niisugune kaitse võib teatavates liikmesriikides olemas olla, kuid teistes mitte.⁵⁹ Selle otsene tagajärg on see, et patendiomanikel on suuri raskusi takistuste tegemisel neid patente kahjustavate kolmandate riikide kaupade ja toodete sisenemiseks nende liikmesriikide territooriumile, kus nad ei ole kõnealuseid patente registreerinud.

149. Tõhustatud koostöö selleks, et luua ühtne patent, millel on ühetaoline toime paljude liikmesriikide territooriumil ehk käesoleval juhul 25 liikmesriigi territooriumil, aitab tingimata parandada siseturu toimimist ja vähendada takistusi liikmesriikidevahelises kaubanduses ning nendevahelise konkurentsi moonutusi. Sellega seoses on Euroopa Kohus alates 1968. aastast⁶⁰ möönnud, et tööstusomandi kaitset reguleerivaid siseriiklikke õigusnorme ei ole liidus veel ühtlustatud ning et ühtlustamise puudumise tõttu võivad tööstusomandi kaitse siseriiklik laad ja seda valdkonda reguleerivate õigusnormide erinevused luua takistusi patenteeritud kaupade vabale liikumisele ja konkurentstile ühisturul.⁶¹

54 — Vt komisjoni eespool viidatud ettepanek, lk 9 ja 10.

55 — Vt komisjoni ettevalmistavad materjalid, 30. juuni 2010. aasta dokument, mis on lisatud ettepanekule nõukogu määruse vastuvõtmiseks Euroopa Liidu patendi tõlkimise korra kohta (SEK(2010) 796). Dokument on kättesaadav inglise keeles.

56 — Leheküljed 9–12.

57 — Vt vaidlustatud otsuse põhjendused 3 ja 7.

58 — Vt selle otsuse põhjendus 11.

59 — Vt selle kohta 13. juuli 1995. aasta otsus kohtuasjas C-350/92: Hispaania vs. nõukogu (EKL 1995, lk I-1985, punktid 34–36).

60 — 29. veebruari 1968. aasta otsus kohtuasjas 24/67: Parke ja Davis (EKL 1968, lk 81).

61 — Lehekülg 109.

150. Pealegi ei mõista ma, kuidas sellise tõhustatud koostöö sisseseadmine saaks kahjustada majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust. ELTL artiklis 174 on sätestatud, et selleks et edendada oma igakülget harmoonilist arengut, töötab liit välja ja rakendab meetmeid majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse tugevdamiseks. Eelkõige peab liit taotlema eri regioonide arengutaseme ühtlustamist ning mahajäämuse vähendamist kõige ebasoodsamates piirkondades. Eesmärk on seega tagada liidu kodanikele võrdsed võimalused ja kvaliteetsed elutingimused kogu liidu territooriumil.

151. Käesoleval juhul puudub kahtlus, et mehhanism, mis on mõeldud selleks, et luua ühtne patent, millel on ühetaoline toime paljude liikmesriikide territooriumil, aitab kaasa liidu igakülgele harmoonilisele arengule, arvestades, et selle tagajärjel vähenevad liikmesriikidevahelised erinevused. Pealegi võivad kõik ettevõtjad sellist patenti kasutada, kuna ühtse patendi taotleja päritolukoht ei ole selle saamiseks oluline.⁶²

152. Seetõttu ei leia ma, et ühtse patendi loomiseks tõhustatud koostööle loa andmisel oleks nõukogu teinud ilmse hindamisvea.

153. Sellest tulenevalt olen ma eespool esitatut arvestades seisukohal, et väide, et on rikutud ELTL artikli 118 esimest lõiku ja artiklit 326 ning ELL artikli 20 lõike 1 teist lõiku tuleb osaliselt vastuvõetamatusena ja osaliselt põhjendamatusena tõttu tagasi lükata.

G. Väide, et on rikutud ELTL artikleid 327 ja 328

1. Poolte argumendid

154. Hispaania Kuningriik tuletab meelde, et ELTL artiklis 327 on ette nähtud, et tõhustatud koostöö austab nende liikmesriikide pädevust, õigusi ja kohustusi, kes selles ei osale. Nõukogu võttis aga vastu keeltekasutuse korra, mis kohustab teda loobuma talle Euroopa patendikonventsiooni artiklis 65 antud õigusest nõuda patendi teksti tõlget hispaania keelde, selleks et patendil tekiksid Hispaanias õiguslikud tagajärjed. Lisaks leiab ta, et vaidlustatud otsuses ei ole arvestatud Hispaania Kuningriigi õigusega osaleda tulevikus tõhustatud koostöös, kuna nõukogu võttis vastu keeltekasutuse korra, millega see liikmesriik ei saa nõustuda.

155. Nõukogu leiab selle kohta, et see, et Hispaania Kuningriik ei osale tõhustatud koostöös, tuleneb ainult selle riigi enda tahtest. Ta lisab, et on ilmne ja mõistlik, et kui liidu institutsioonid kehtestavad teatavas valdkonnas ühiseeskirjad, ei ole liikmesriikidel vabadust selles valdkonnas mida tahes otsustada.

156. Lisaks märgivad nõukogu ja tema toetuseks menetlusse astujad, et see väide põhineb valel eeldusel, mille kohaselt Hispaania Kuningriigil või Itaalia Vabariigil on sisuliselt ja õiguslikult võimatu selles tõhustatud koostöös osaleda.

62 — Vt vaidlustatud otsuse põhjendus 14.

2. Hinnang

157. Ma saan aru, et sellises väites leiab Hispaania Kuningriik esiteks, et vaidlustatud otsusega on teda kohustatud loobuma talle Euroopa patendikonventsiooni artiklis 65 antud õigusest nõuda patendi teksti tõlget hispaania keelde, selleks et patendil tekiksid Hispaanias õiguslikud tagajärjed, ja on seega rikutud ELTL artiklit 327, ning teiseks, et ELTL artiklis 328 ette nähtud tingimust, et tõhustatud koostöö on avatud liikmesriikidele, kes selles ei osale, ei ole järgitud, kuna selle koostööga seoses on kehtestatud keeltekasutuse kord, millega Hispaania Kuningriik ei saa nõustuda.

158. Ma leian, et see väide on vastuvõetamatu.

159. Nimelt rajab Hispaania Kuningriik selles väites oma argumendid ühtse patendi keeltekasutuse korrale ja eelkõige 13. aprilli 2011. aasta ettepanekule nõukogu määruse vastuvõtmiseks tõhustatud koostöö rakendamise kohta ühtse patendikaitse loomise valdkonnas kohaldatava tõlkekorralduse osas.⁶³

160. Nagu aga käesoleva ettepaneku punktides 138 ja 139 ilmnes, ei ole keeltekasutuse korra küsimus tõhustatud koostööks loa andmise otsuse õiguspärasuse seisukohalt määrava tähtsusega tingimus.

161. Hispaania Kuningriik soovib tegelikult vaidlustada nõukogu tulevase määruse tõhustatud koostöö rakendamise kohta ühtse patendikaitse loomise valdkonnas kohaldatava tõlkekorralduse osas õiguspärasuse.

162. Sellest lähtuvalt olen ma seisukohal, et see väide tuleb vastuvõetamatuse tõttu tagasi lükata.

IV. Ettepanek

163. Kõiki eespool esitatud kaalutlusi silmas pidades teen Euroopa Kohtule ettepaneku:

1. Jätta hagid rahuldamata.
2. Jätta Hispaania Kuningriigi (kohtuasi C-274/11) ja Itaalia Vabariigi (kohtuasi C-295/11) kohtukulud nende endi kanda ning Euroopa Liidu nõukogu ja menetlusse astujate kohtukulud samuti nende endi kanda.

63 — KOM(2011) 216 (lõplik).